

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

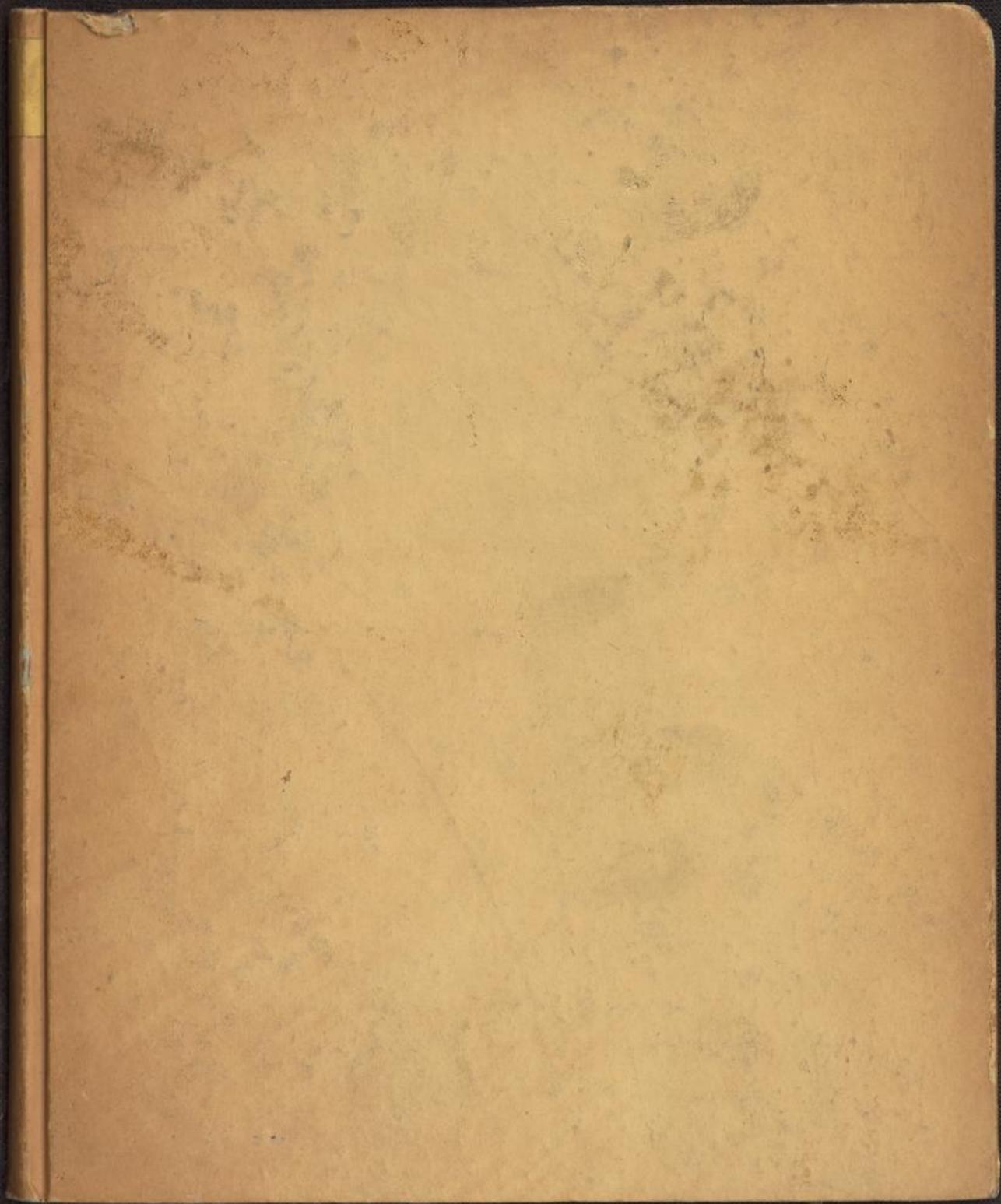
Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Theologia scholastica iuxta mentem - Cod. Ettenheim-Münster 324

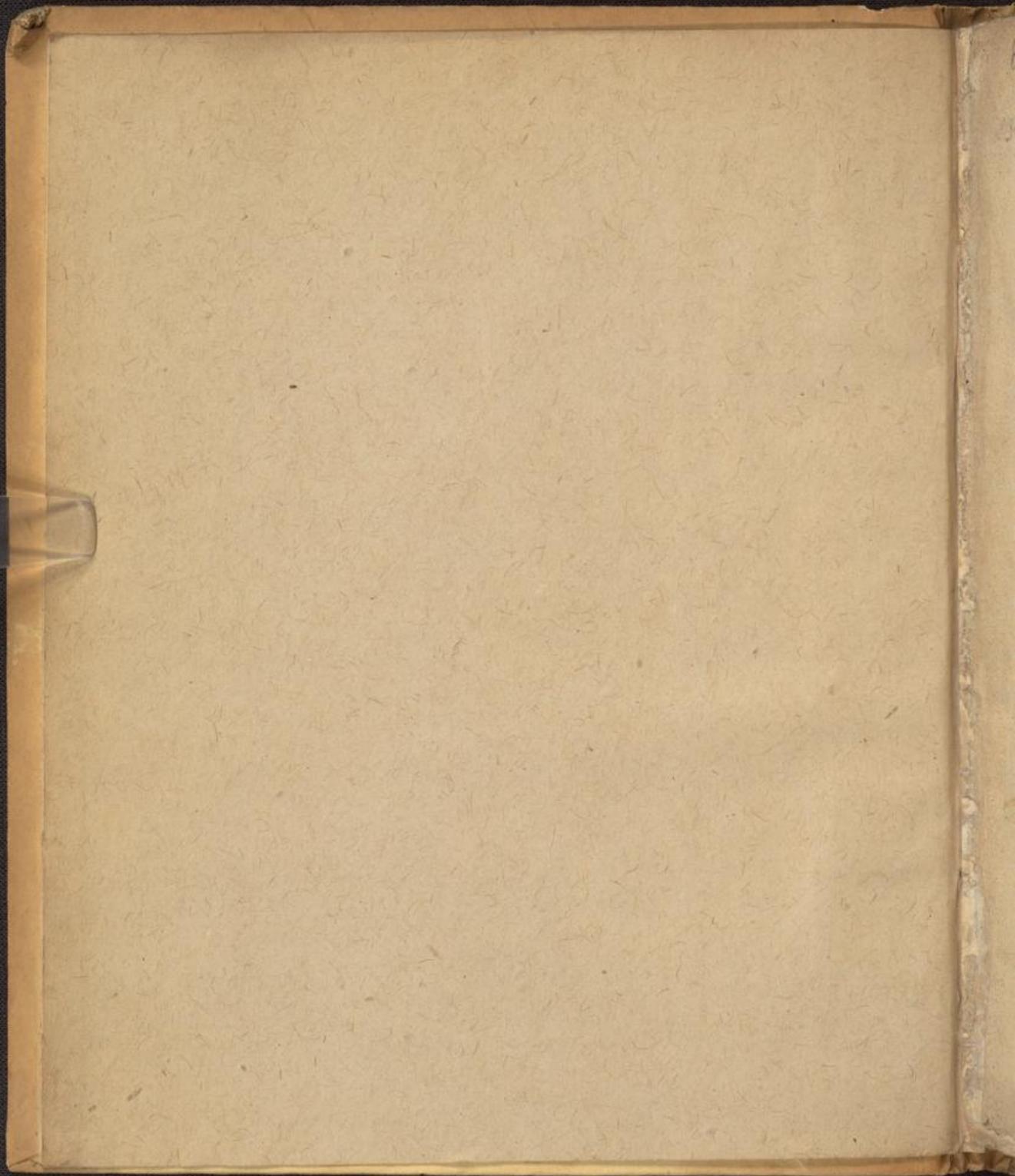
Thomas <von Aquin, Heiliger>

[S.l.], [Anfang 18. Jahrh.]

[urn:nbn:de:bsz:31-131621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131621)

E. M. 324

E.M.
0.11

1

11
12

Index.

Articulus Primus.

Sectio. 1. De Definitione, et Divisione Thlgia. num: 1. et segg.

Sectio. 2. De Origine et necessitate Thlgia. num: 7. et segg.

Sectio. 3. De Objecto Thlgia. num: 16. et segg.

Sectio. 4. Solvuntur Objectiones. num: 27. et segg.

Articulus 2us.

Sectio. 1. An, et qualis scientia sit Thlgia? an practica, an speculativa? num: 38. et segg.

Sectio. 2. Solvuntur Objectiones. num: 50. et segg.

Sectio. 3. An Thlgia unus formalis sit habitus, isq' subalternatus? num: 65. et segg.

Sectio. 4. An Thlgia sit habitus entitativi supernaturalis? Item an discursivus? num: 83. et segg.

Sectio. 5. Solvantur Objectiones. num: 91. et segg.

Sectio. 6. De Dignitate Thlgia comparative ad alias scientias: Item de ejusdem methodo. num: 91. et segg.

Sectio. 7. De Locis comunibus Thlgia: Item de variis scriptura sensu. num: 112. et segg.

Finis.

2

Theologia Scholastica.

Juxta mentem Doctoris Angelici
S. Thomae de Aquino expli-
cata.

Tractatus Prolegomenalis
ad questionem primam
prime partis S. Thomae
Aquinati.

Prooemium.

Quemadmodum Dominus sic disponente providentia, angelico
famulatu ^{substantis} ~~substantis~~ imbecili homini homuncio a
Vitalitatis suae promo ac supremo natalium
momento ad novissimum descendit vita epilogus:
similiter provida Numinis sui bonitate sua
viter impellente Calico dotatus prosidio deco-
ra juvenilibus pueritia Concha a terrena
sciendi penuria ad fyma sapientia indagines
ascendit; qualis inter tristia em' patria
discrimina Vobis * hodie agit fortuna multum
RR. DD. Auditores: tutelante et aeterna
bonitatis genio p' annales semper solis (revelat)
Principia edocti Philosophica summa illa

rationabilitatis pedagoga, Doctrinae Virtutum,
Vitiu[m] correctam Domatricem ad ac sacra-
tam unig ferri Vera felicitatis magistra in-
choata, Dei scientiam, atq[ue] ut ita dica[m],
creata de Increate Deo Logia, qua[m] Comen-
daturq[ue] Sapientiu[m] Brimas, sumu[m]q[ue] Thgia
architectu[m] Salomon ille Davidicus: n[on] cesses, in-
quit, fili, audire Doctrina[m], nec ignores ser-
mones scientia: s[ed] his iniquis deridet Judi-
cium, et os impioru[m] devorat iniquitate:
parata s[un]t derisorib[us] Judicia, et mali-
percutientes stultoru[m] Corporib[us]. prov: 17: 19.
Veru[m] e[st] Veru[m]: nam dicente magno Hippocra-
tensiu[m] Brasule D. Aug: lib: 2. de Doct:
Christ: q[ui] extra didicerit, si nopiu[m] e[st],
ibi damnat[ur], si utile e[st], ibi invenitur:
ne igit[ur] felici parte p[ro]geniti regalis Phi-
losophia alumni, auditores q[ui] si nopia
ab utilib[us] sagaci oculo discernere dubit[is]
laboraretis, feliciori adhuc p[ro]genie sacrosan-
cti scientia pullos vos una[m] oes videre gestio,
ad atq[ue] adeo inter aeterni auxilij certam fi-
duciam, ac magna inglaminate Virginij,
Calisunq[ue] subsidiu[m] methodo in philosophicis
usitata disciplinis Thgia ordior Rudimenta

Disputatio

et
Quaestio unica

De Prolegomenis S. Theologiae
 Theologica ingenue pmerituri stipendia An
 gelicum sequi pponimus magistrum, illud Apostoli
 1. Cor. 3. sollicitè suggerentè; hym parvulis in
Christo lac vobis potu dedi, n escam; ut quem
 admodum pia mater molli ubere teneram ju-
 ventutem satiat, donec majusculus viribus sue
 crescat, ita sacram doctrinam tractantes, quasi
 lactea dicendi piodo à genericis scientia parer-
 gis ad altiora ascendant: q equiter emulantes
 à plegomenis initiu pponimus, unicam hanc Dispu-
 tatione in geminos articulos divisam, plures sub-
 divisos sectiones, valuti justo compendio compre-
 hensis, breviter et clare rem totam pponere
 meditantes.

Articulus Primus.

De Quidditate, Origine, necessitate et
objecto S. Theologiae.

Quoniam primu omnium, q ardens scientie Deside-
 rium in huius novitatis provocare pot, dignitas
 habitus e et excellentia doctrina, ut nemo
 facile inficias ibit, à quidditate, origine,
 necessitate et objecto sacrae initiang Dei
 doctrinae, illud praecipue attendentes, q Sa-
 pientis aures nihil magis offendat, quàm tur-
 pis liberatio, q nois, quidve rei, quis finis,

quis auctor, qua origo propria scientia? Igno-
rantia: hoc ergo primo indagamus, tum liberam
nostram ab omni injuria vindicaturi, tum
per magis nota ad ignota ascensuri.

Sectio Prima

De Quidditate nominis et rei, nec n^o
De Divisione N. Thlgia:

1. Thlgia, si vocem inquirimus, nomen compositum est
ex Graecis simplicibus Θεός et λόγος, quod ex
etymo deducente S. Augustino lib. 8. de Civit.
c. i. rationes seu sermones de Deo significat, unde n^o
illi dandaxat, qui vel in Judaismo legis docto-
res, aut in Christianismo datae per Jesum gratiae Veri-
tatis pracones, Verum ipsi enim gentiles sumis Plato
et Aristoteles eos Thlgos salutabant, quos in
sublimibus ac divinis rebus explicandis assiduo
labore versari spectavit, quare et metaphysica
naturalis Thlgia dici spectavit, eo quod de rebus altissi-
mis Deo, Angelis et ente esse tractet ab omni
materia enim intelligibili abstracto: pressius tamen a
Christianis nomen Thlgus usurpat, usque solum
attribuit, qui scriptis aut sermone luculento
Christi divinitate predicarent. Unde Virgo
ille Joannes sua Deitatis epitome: in prin-
cipio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum
et Deus erat Verbum, Thlgi nomen solum in-
ter Evangelistas sortiri meruit, quod solum ceteris

atque in profundum divinitatis avolavit.
 His igitur, quod non Thalia sit, quod sit, quod rei vero,
 scrutandum fore, quod tamen, quod pravia nisi divisione
 comode et utiliter fieri non possit, pro quibus Thalia
 sit, disquirem, atque ante oia prestantes,
 ne in errorum chaos deducamur liberiores,
 tot esse Deos, quot dividemus de Deo sermones,
 quemadmodum superstitione arbitrata antiquitas,
 justum alterum, alterum misericordem, alium
 hujus, illius muneris, alium largitorem somnians,
 unum vero aeternum, imensum Creatorem Celi
 et terra Patrem, Redemptorem filium, sanctifi-
 cantem spiritum a Patre Ingenito, genitorem filio
 procedentem, sine ulla discretiois differentia in
 Deitate aequaliter existentem, multitudo est Numi-
num nullitas est numinum, ut D. loquitur Atha-
 nasis oratione contra Gentes, vel ut Boetius Philosophus
 lib: 3. de Consolatione, prosa II. Deus non est,
si unus non est.

Philosophus
Christiang

His ita Catholice
 suppositis
 Dividit Thalia, quod est sermo de Deo si 3.
 quificat, pro qualitate sermocinandi, Vni-
 versalissime in naturalem, supernaturalem et
 mixtam: naturalis ita est, qua rationis naturalis
 innatisque luminis ductu ad agnitionem,

cognitionemq[ue] entis primi ascendit, hac scien-
tia metaphysica dici solet. Supernalis e[st]
Dei divinarumq[ue] scientia n[on] solum Creatura
Viribus, sed supernalis luminis adminiculo con-
vulsata; mixta deniq[ue] illa e[st], qua conflu-
ente naturali, supernalisq[ue] lumine gurgit, n[on]
attendendo, sive supernale illud habeat se s[ed]
principium, sive solum adinstar mat[er]ie, circa quod.
4. Relicta Thologia naturali, de qua in Philoso-
phicis jam actum e[st], supernalis Thologia subdivi-
ditur in beatam et infusam: Illa e[st] cognitio
clara et intuitiva Dei, qua beati in patria
fruuntur, n[on] jam in enigmate, sed facie ad fa-
ciem incomprehensibile bonum, Deum, intuen-
tes: Thologia infusa e[st] scia supernalis ex supra-
naturali lumine procedens abstractiva et via-
torum, n[on] intuitiva seu beatorum. Mixta,
seu Thologia procedens lumine tum naturali tum
supernali subdividit[ur] in morale, positivam,
et scholasticam: morale e[st], qua Casibus
Conscientia dispen[s]a regulas Christianis mo-
ribus recte instituendis tradit, h[ab]etq[ue] ad fia-
nem dirigit supernale, et ad beatitudinem di-
ponit eterna[m]; positivam cum Granada in
prima parte D. Thome Diss. i. Sicim[us] sci-
entiam scripturarum explicatricem, n[on] tam

argumentorum ponderi, quod vocatur proprietati in
tentam, unde positiva Thlgia nuncupatur
q in exponendo scripturarum Patrumq ser-
monis conceptus disponendo cum in fine qui
cescat.

5.

Thlgia tandem Scholastica illa e, quae Cui in
presenti proluimus, et in sequentibus solerti
studio incumbemus, quae et alio nomine metho-
dica dicitur, eo q severiori argumendi metho-
do attentata sit, et scholastica discurrendi foa,
ordinata maaru dispositioe, nec n studiosa
exercitatioe beneficio ad suprema Dei divi-
norumq notitia sui auctores traducat, fidem
divinam generet, generata nutriat, et con-
tra confurgentes haeresu pucellas tuba decer-
tet, ac securam triumphet. De hac, q rei fit,
in presenti indagamus, pro cuius resolutione
sit Albertio.

6.

Thlgia Scholastica scholasticè rectè defi-
nitur scientia de Deo, rebusq divinis ex
principijs fidei. Ita Thlgia coniter ces.
Definitio bonitas definitioe ex observatioe
Regularu in Dialecticis de Definitione pra-
scriptaru, atq breviter ita deducit: Illa
definitio legitima e, quae, praeterquam q ghet
gae et opposita, clare geminè explicat defi-
niti conceptu, atqui data definitioe haec oia

prostat; gō. Major fundatq̄ in Vissli dialecticorum
placito. minor p̄batq̄, atq̄ primò gēē q̄stat, et dif-
ferentiā, sicut ē rāonē sciē plurimi habitq̄, nūq̄
Logica, physica, Mathematica &c: cum Thlgia
participant, adeoq̄ sciē Vices generis & agit,
ita ē converso, nulla alia sciē ē, qua de Deo
rebusq̄ dñis ex principijs fidei methodicē dif-
currat, prater sacra Thlgia, ac p̄inde Verba
sciē in ~~q̄~~ definitiōē apposita differentia
ponunt Thlgia à reliquis scientijs. Quod
verò genuinū hie definiti sit q̄ceptus, partim
ex dictis, partim ex dicendis manifestē deduci
poterit.

Sunt, qui sacra scientia cum
Joanne Gyariffiota ulterius dividunt in
symbolicam, et demonstrantē, Illa ē, qua
q̄stat ex symbolis sive mysterijs sub simili-
tudine diversarū rerū q̄tinentibq̄ arcanos
arcanos sensus spirituales; Demonstrans ē,
qua divina mysteria explanat Verbis pro-
prie usitatis. Verum minq̄ usitata Thlgis
hac divisio ē.

LECTIO 2da.

De origine et necessitate S. Thlgia.
Postquā priori sectione, q̄ nominis, quidve
rei, et q̄plex S. Thlgia sit, indagavimus,

et cum illo fuit frater, sacram de Deo scientia, cui
his preludivit, originem suam ad ab interminabili
aeternitatis puncto tortiri palam est, qua in
proparentum Resone, qd fil: e limo terra
hocm fieri cogitans Patri sermo imparet,
ada infusa e, ut dicente angelico Doctore hic
q. 94. a. 3. sicut institutus e in statu pfecto
qm ad corpus, ut statim possit generare, ita
em institutus eet in statu pfecto qm ad ad,
ut statim possit alios instruere et gubernare.

9. Ab Ada magisteria docta progenies inter, recu-
catorum vicissitudines sacram doctrinam in pos-
teros transplantabat, donec qd ois caro cor-
rupat viam suam, Virtus incipet ee odio, et
jam ab orbe pfligata, Undis crederetur cum,
Iusto Noe, ne hominum animis excederet Usim,
inclusa arca, ex qua diluvij tubata pcellis in
posteris sanctior redundaret, effectu plane
fortunato; Sem quippe Confimilis Iusto Patri
Noe filij, ut verus Thlgia pffessor existeret,
primus Gymnasium apuit, ubi pietas hauriret,
et vera Dei scientia fructuosius doceretur,
unde abraham rara pmerit e Thlgi sti-
pendia, qua filijs et nepotibus sollicitus pater
deparet, hinc pullulabat aegyptiorum, Chaldaeo-
rumq; Thlgorum lata seges inter Convivantibus
abrahami dulci loquia maturascens, inde

7
successu huius eruditus p[ro]fligator idolorum Moy-
ses, ac tandem ingenio academiarum absolu-
tissimus architectus Salomon, qui in arce
Sion regali pompa exornata sapientia
Thlgia domicilium poneret, excideret columnas
Septem, Septem scilicet: Veritatis cathedras, quibus vel
ipse, vel certe conquisiti undequaque erudi-
tissimi Viri Dei legem amplam de Deo dicentem
si facultate predicarent, donec increata
Patris sapientia Verbum augustissimum sui
Incarnatione mortales inter homines homo sua
Unitatis praeo episteret, et altissimum feri-
turarum interpret.

Vbi vero advenit plenitudo huius, et Deus misit 10.
filius sui factum ex muliere, factus sub le-
ge, ut eos, qui sub lege erant, redimeret, ut
adoptionem filiorum recipemus, cecidit S. Thlgia
semen in terra bona, et ortus fructus fecit
centesimus, purpuratus quippe martyrus rigatus
sanguine, intemerata sacerdotum confessione nu-
tritus, atque in inconcussis Doctorum literis tu-
tulus fovebatur, donec gratulabunda Caela cla-
mitaret: Introduxit me Rex in cellaria sua,
epultabimus et letabimur in ea, Thesauros
sapientia et scientia Dei jam in pleno flore
speculata. Illud et hic silendum non est, quod
S. Thlgia debeat sacratissimo nostro Ordini,

qui quasi hortus irriguus à septo saeculo usq; ad
duodecimum omni genti liberatos flores largiebatur,
ut n̄ dundabat ois Galia ex illo presules sibi vin-
dicaret, sed orbis vrsus s. Doctrina magistros ad-
scisceret Venerandos, qui gymnasia aperirent,
lycea instruerent, et academias instituerent,
toti posteritati sumope celebrandas, ut adeo p̄
integra sex saecula sub liberato Benedicti p̄
leo Studium Thlgia ferè unice floreret, ut plu-
rib; comonstrat P. Paul; Mezger, Franciscus
de Lugo, et Dominicus à S. Trinitate lib. i. inquit,
Bibliotheca Thlgia scilicet. i. c. 2. tenens ab or-
be condito usq; ad S. Thoma sp̄ra n̄m interpo-
latu' insignium Thlgorū semen. Nobis haec de
origine dicta sufficiant.

ii. Necessitate s. Thlgia prater s. scriptura, ratio
suadet, et auctoritas Patrum, cum etiā hō creatus
ē ad finē sup̄nālē, et ideo rationali donatus firi-
tu, scientiam quanda' sup̄nālē prater scientias phy-
sicas dari oportuit, per qua' ad assequendum fini-
nem hunc sup̄nālē dirigeremur, praecpta Dei
dirigeret, fidei principia edisceret, et Vera à
falsis salutis media discerneret, qua' scientia
Thlgiam dicimus: haec ē propinqua saluti intenta in
sacris literis, Concilijs, alijsq; definitionib; sua
principia sollicitē indagat, querendo Verū sensu
et interpretationē sacrarū literarū modo ex pro-
rietate sermonis, modo ex ipso q̄tētu, modo ex
collatione diversorū locorū, qui invicem consentire

aut repugnare videntur, modo ex Patrum inter-
 pretatione. Insuper, ut eo feliciter, ad cre-
 dendum hoc alliciat, sua principia rationibus suas,
 debet, vel ex primis fidei principijs, vel ex peculiaribus
 rei dicendi scientia desumptis, fidelibus dogmata
 fidei implantat, infideles arguit, increpat ha-
 reticos, et una se ad agnitionem unig. vere Vera
 sempiternae Trinitatis, et plenam fidei con-
 sonantiam adducere allaborat; q. attendens ma-
 gnus Augustinus 14. de Trinit. c. i. Huius scientia,
inquit, illud tribuit, quo fides saluberrima gigni-
tur, nutritur, defenditur, roboratur. nec invi-
dente scriptura: Thlgi e pastores illi et Do-
ctores sunt, quos suis Epheisy predicat Apostolus
Ecclesia sua providisse Christus, c. 4. inquit: dedit
quosdam quidem Apostolos, quosdam am. pphetas, alios
vero Evangelistas, alios am. pastores et Doctores
ad confirmacionem sanctorum in edificacione corporis
Christi: id e. S. Ecclesia: / ut jam n. sumus
parvuli fluctuantes, et circumferamur omni
vento doctrinae in nequitia hominum ad circum-
ventionem erroris. Unde ponenda e

Affertio.

Ecclesiae Dei praeter scientias physicas abesse
 necessaria e. S. Thlgia procedens secundum reve-
 laonem divinam, et ex principijs fidei. Ita
 S. Doctor expressi hic q. 1. et q. 94. nec n.
 Doctores Catholici. Vrsim, cujus ras desumit
 ex dictis priori numero, et ita breviter

Probat. Illa scientia Cœlia Dei absolute e
necessaria, per quam fides saluberrima gignit,
nutrit, defendit, roborat: atqui per S. Theo-
logiam procedente secundum revelatione dñi,
et ex principijs fidei, fides saluberrima gignit
/; hæc i principia fidei fidelibz implantat:
nutritur /; obscuros namqz scriptura sensus ex-
plicat, certa ab incertis discriminat, et la-
cuna dicendi prædit, qua lac nutricis parvulo-
rum ori ingerit /; defendit /; hæc quippe in
Cœlijs Catechetas, in Cathedris Evangelistas, in
scholis magistros, in Lycæis p̄fessores, in Aca-
demijs Doctores, in Claustris Abbates, in sup̄li-
cijs præfules christiana fidei exornat ratio,
qui suo in foro iuxta monitū S. Pauli in sa-
rent opportune, importune fidei articulis, argue-
rent infidelium prævitæ, increpant hæretico-
rum fidiæ, obsecrarent fidelium q̄stam, ac pro
veritate sua decertantes pietate fidem roboran-
rent, ut jam n̄ finḡ parvuli fluctuantes, et cir-
cumferamur omni vento doctrina in nequitia
hominum ad circumventiones erroris: /; q̄o præter
scientias physicas Cœlia Dei absolute necessaria
e sacra Theologia procedens secundum revelatione di-
vinam, et ex principijs fidei.

13. Neqz dicas hæreticæ, qua supra ratione st̄, hæc
n̄ debet conari, secundum illud Cœli 3. altiora
te ne quæsieris, atqui ea, qua rationi subduntur,
sufficienter traduntur in scientijs physicis: q̄o
præter scientias naturales nulla scientia adeoqz

9
nec Thlgia necessaria e. Secundo. Nulla
doctrina homini esse potest necessaria vel utilis, nisi qua e
de ente, atque de oibz entibz, atqz em de Deo agit
in physicis. go proter scientias physicas alia scien-
tia n e necessaria, qzter inutilis et pernicioza e Thlgia.
Q. e ad primu D. Maj: qua supra raone st, ho n
debet conari, quasi acquirenda per raone. C. Maj: 14.
quasi suscipienda p fide. N. Maj: atqz similiter
distincta minore, N. qzta. Utiqz ho, qua supra
raone st, conari n debet, quasi p sagacitate sui
qzter acquirenda, ne in superbiam elatz in Judi-
ciu incidat diaboli, qz solum intendens Ecclia-
stic loc: cit. inquit: altiora te ne quaseris, caele-
stiens: n e tibi necessariu ea qua abscondita st,
N. videre oculis tuis. id e, per raone cognos-
cere, ea tñ, qua supra raone st, ho conari
debet, quasi suscipienda p fidem, qz insinuatqz
idem Ecclia-
stic eode loco addit: plurima
supra sensu homu ostensa st tibi, multos sup,
plantavit suspicio illoru, et in Vanitate detri-
nuit sensus illoru. atqz in his, ut ait S.
Doctor hic ait: i. sacra doctrina consistit.
Insuper proter scientias naturales dari supernales
quandam expressè docuit D. Baulz 2. Thim. 3.
his Verbis: oiz scriptura divinitus inspirata
utilis e ad docendum, ad arguendu, ad corripi-
endu, ad erudiendu ad Justitiam: scriptura

15. am dicitur inspirata n̄ pertinet ad scientias nat
les, quo sunt per rationem adinventae humanam
Ad idem pariter D. maj: nulla doctrina homi n̄
est necessaria, vel utilis, nisi qua est de ente
cognoscibili vel p̄ rationem, vel p̄ inspirationem. C. Maj:
solum cognoscibili p̄ rationem. N. Maj: et D. Maj:
atque de oibz entibz em̄ Deo agit in physicis
secundum ea, qua in ijs r̄s adinvenire p̄t.
C. min: secundum hoc, et em̄ f̄ndm ea, qua sen
sum excedunt, et per revelationem tm̄ patent.
N. min: et q̄s. S. Th̄gia em̄ de ente est, n̄
tm̄ qua cognoscibili em̄ p̄ precise p̄ rationem
qua cognoscibili per revelationem et ex principiis
fidei: Cum igitur diversa r̄s cognoscibilis diver
sitate scientiarum inducat, ut patet in physicis
p̄ eandem Conclusionem v. g. terra esse rotunda de
monstrat Astrologus et Physicus, astrologus tm̄ p̄
medium mathematicum a m̄a abstractum, physicus
vero per medium circa m̄a consideratum: licet phy
sica scientia de oibz entibz agant sub r̄one
realitatis, alia tm̄ de ente dari poterit scientia
qua de ijs agit f̄ndm ea, qua supra r̄onem p̄
homi secundum ea necessaria et utilis, quatenus di
rigit ad Deum seu finem suum supernalem, quemadmodum
Th̄gia praecipue quidem scholastica facit.

De objecto maali et foali sacra
Theologia.

Cum inter uniuscujusq; habitus prolegome-
na tractari usitatis quæstio sit de objecto,
is æquiter resolutis, quæ ad quidditatem, ori-
ginem et necessitatem S. Theologia spectare videban-
tur, rationem objecti sacra doctrina examina-
re accedimus, ad cujus uberiores notitiam
Bre notandum e' ex dictis in Logica, objectu' 16.
q' idem significare vult, ac ante oculos
jactum, illud in comi appellari, q' habitui
vel potentia obiecti cognoscendum, q' em subje-
ctum dici solet, n' q' illi scientia inheret, sed q'
subiecti predicatis, quæ de illo in tali scientia
demonstrantur; Objectu' am' ita explicatu'
dividit in maale et foale, maale e' illud, q'
n' ratione sui, sed ratione foa ab habitu per se
intenta appetit, seu e' illud, q' habitus sua foa
applicando foalizat: ita v. g. objectum maale
Logica sunt conceptus objectivi, seu res oej, q'
his Logica suas secundas intentiones, rationem
v. g. predicati subiecti generis speciei @: appli-
cat: objectu' foale illud dicitur, q' ab ha-
bitu per se attingit, cetera am' in habitu tra-
ctari solita propter ipsu'.
Subdividitur a Theologia comiter obtm foale in 17.

Scientia
humana
ina hoi
De eate
raone
aj: et d.
in phy
nica p
ea qd se
pant.
eate
raone
pncipij
bilij dicit
physic
otanda
logus h
physic
licet p
sub raone
it scient
raone
ateny
quædam
facit.

foale q, et foale quo, seu rāo sub qua, obtm̄
foale q illud ē, ad q habitz per se bonaz, ita
quidem, ut oīa alia, de quibz habitz agit, ad illud
ferat, vel tpm̄ ad principium, vel tpm̄ ad finē, vel
mediū, vel gōrariū: ita objectū foale q in logica
dici pot demonstrāo, secūdo oīa ē, de quibz logica
agit, p̄riusimē in ordine ad demonstrāoē ponunt
unde am obtm̄ logica magis principale in logica
demonstrāo dicta ē, q quasi coincidit cum objecto
foali q, q em̄ rāo foalis qua dici solet. objectū
foale quo, sive q idem ē, rāo foalis sub qua,
vel objectū motivū, rāo illa ē, sub qua habitz
ferz in objectū sive male sive foale quod, ita in
exemplo v. g. Illit̄ hnḡ de Veritate alicujus rei
convincit̄, per conclusioē demonstrantē, ita, ut
ad assensū ejus necessit̄; hujus conclusiois obtm̄
male sunt res disposita in predicatū et subjectū
nec n̄ in rāoē ḡia, obtm̄ foale sunt secūda in-
tentiones logica predicabilitas, subicitilitas, et
ipsa rāo ḡia, ipsa vero connexio q̄ harū secun-
darū intentionū cum p̄missis, et coordināo ex
medij cum extremis talis, ex qua ḡclusio inevita-
biliter infert̄, ē rāo foalis sub qua, sub qua
scil: Illit̄ ferz in assensū ḡclusioni p̄standū.
18. Dividit̄ ulterius obtm̄ in gōe in primarium, seu
ad q per se ferz habitz, zōariū, seu attributū
q n̄ per se sed rāoē alterius, vel em̄ zōario

ab habitu generat: item in totale et
 partiale, quia q. finit, ex tunc patet, nec aliud
 notandum supra, quod q. objectu' partiale em
 partiatz rationem objecti principalitatis, si ni
 mirum pars illa ceteris objecti partibus no
 filior fuerit, vel objecti conitatis, si fil:
 pars illa talis fuerit, quae de alijs compar
 tibus in recto predicari potest; ab hac in in
 Thlgia nung usitata sunt, unde de objecto
 maali P. Thlgia fil

Assertio Prima

Objectu' maali P. Thlgia adaequati sumptu' 19.
 e ac ens cognoscibile per revelacione' Virtutis
 alem n' immediati a revelante sed medio diffo
 cursu applicatu'. Ita expressi P. Doctor in
 prologo Sententiarum art. 4. ubi postquam Vario
 rum sententias retulisset, et triplicem objecti
 comparacione' posuisset, quaru' prima e', q. qua
 cunqz sunt in scientia, debeant contineri sub
 subjecto: 2da e', q. subjecti cognitio princi
 paliter attendat in scientia: et 3tia, q. per
 subjectu' distingvat scientia ab oibz alijs,
 tandem his foalibz concludit: si am Volung
 invenire subjectu', q. haec oia comprehendat,
 pomy dicere, q. ens divinu' cognoscibile per
 inspiraone' e' subjectu' hujus scientia. b.
 Probataz assertio a raone. Illud e' obtm 20.

maale adagnatu' alienius habitus, q' in se com-
prehendit oia, qua habitus attingit per sua' rao-
nem foale' sub qua, abiqui ens Virtualiter re-
velatu', seu deducibile ex revelatis medio discursu'
illud e' in S. Thlgia, q' in se comprehendit oia,
qua habitus S. doctrina attingit per sua' raone'
foale' sub qua: go' obtu' maale adagnatu' S.
Thlgia e' ens cognoscibile per eas revelate'
virtuale', suae q' idem e', ens Virtualiter re-
velatu'. major coniter tenet a' Doctoribz, et
patet ab inductione aliaru' habituu' tum na-
turaliu' tum formaliu', ita v. g. logica ob-
jectu' maale sunt res, act, q' has attingit
habitus logica sub raone suaru' rorum in-
tentionu'. ita em' objectu' maale fidei di-
vina e' se ens revelatu', q' hoc attingit suo
assensu pater auctoritate prima Veritatis in-
dicendo, qua' rao' foalis sub qua e' fides fidei.
minus vero' suadet ex eo, q' nostra S. Thlgia
e' illud, de quo agit, attingat sub raone revelato-
virtualis, qua e' rao' foalis sub qua Thlgia, uti
assertione ista dicit: go' in:

21.

Assertio Secunda.

Objectu' foale' quod S. Thlgia Deus e'. Ita
iterum S. Doctor hic q. i. a. 7. in Corpore his
verbis: Dicendu', q' Deus e' subjectum hujus
scientia. q' am' solum q' ille parit, habet in
prologo sententiarum a. 4. ad i. ubi haec

habet foalia: Ad primu' go' dicendum, q' Deus
 n' e' subjectu', nisi sicut principaliter in-
 tentum, et sub cuius raone oia, qua sunt
 in scientia, considerantur. ex quo
 Probatur assertio: Illud e' objectu' foale q'
 et terminu' alicujus habitus, ad q' habitus per
 se tenet, ita quide', ut oia alia, de quibus ha-
 bitus agit, ad illud referat, vel sicut ad prin-
 cipium, vel sicut ad fine', vel meiu' vel
 contrariu', atque oia, de quibus S. Theologia agit,
 tenent ad Deu' hujusmodi, ipsa quoqz S. Doctri-
 na per se referat ad Deum, a quo et nomen
 sortitur Theologia; go' cu' major fundat in
 ipsa raone naturali objecti foalis quod explicat
 sa' num. 17. minor vero expressa e' S. Do-
 ctoris in prologo sententiaru' art. 4. his
 verbis: oia, qua in hac scientia considerantur
sunt aut Deus, aut ea, qua ex Deo, et ad
Deum sunt, in q'm hujusmodi. et hic art. 7.
 in Corpore: oia tractantur in S. Doctrina
sub raone Dei, vel q' sunt ipse Deus, vel q'
hont ordine ad Deum, ut principiu' et fine'.
 unde sequitur, q' Deus vere sit subjectum hujus
 scientia. hac S. Doctor.
 Confirmatur raone S. Doctoris hic art. 7. in ar-
 gumento sed contra opposita. Illud e' subjectu'
scientia, de quo e' sermo in scientia: sed in hac

in se con-
 per se
 etualiter
 medio
 chendi
 sua rem
 ignab
 a revelat
 aliter re
 tibus, et
 ut huc
 logica et
 itingit
 rum in
 fideri
 tingit
 tibus in
 fideri
 Theologia
 revelat
 Theologia, ut
 e. The
 rore h
 hujus
 habet
 ubi

22

scientia fit sermo de Deo, dicitur i Thlgia quasi
sermo de Deo: qd Deus e' obtm hujus scientia.
hoc S. Doctor: ^{ad que} ~~atqz~~ ^{subsumo}: atqui Deus n' e'
obtm ning principale: a potiori e' et principa
liori fit denotio: qd Deus e' subiectus magis
principale q' nobis e' subiectus foale quod.
Bene e' hu' advertendum e', S. Doctor 2. r.
a. i. solan raone' sub qua vocare objectu'
foale, objectu' vero' foale quod annumera
re objecto maali, ita tm, ut fit exis prin
cipale: unde Deu' loco citato n' distinguit
ab obto' maali, n' quasi retenu' nobis con
trariare, sed tm q' conu' nostris Doctoribz obje
cti foali' divisionem n' tenet, quare nostra as
sertione a mente S. Doctoris n' differim,
dum Deu' quod ille obtm maale principale po
suit, nos obtm foale q' ponim, sed tm con
comiter usitate divisioni inter nostri hris
doctos insisim, ne aliena dicendi methodus
hri Doctoribz usitati ignorat' pareret.
23. Confirmat' alia' raone' S. Doctoris eode' loco
insinuat'. Deu' e' subiectus principioru' et
totis scientia, cum tota scientia virtute con
tineat' in suis principijs, atqui principioru'
Thlgicoru', qua' s' sunt articuli fidei, obtm
foale q' e' Deus seu prima Veritas in sendo
quemadm docebit' de virtutibz Thlgicis: qd

em ipsis scientiis Theologia obtin' foale q' e
Deus.

13

Affertio 3tia

24.

Objectu' foale quo, seu rati' foalis sub
qua, sive, q' idem e, motivum, sub quo
de Deo rebusq' dnis nostra Theologia agit, e
revelatio Virtualis, q' id e, revelatio divina,
n' immediati et simpliciter secundu' se, sed
mediati, medio scil: discursu et eruta et
applicata. Ita iteru' S. Doctor hic a. 3.
dicens, ea, qua in diversis scientiis physicis
tractantur, p' sacra doctrina considerare sub
una rati'one, in q'm scil: sunt dicitur reve-
labilia.

Similiter art: 2. plogi
sententiaru' in Corpore ait: cum ipsa sci-
entia / Theologia: / sit altissima, et AB:
per ipsu' lumen dno inspiratio' efficacis
habens, iuxta unica manens n' multiplicata
diversaru' reru' consideratione' habet.

25.

Probat' eadem assertio a rati'one: Illud e
Objectu' foale quo S. Theologia i'q' e motivu',
sub qua eadem de Deo rebusq' dnis agit,
atq' hoc motivu' e revelatio Virtualis:
q' e: major in t'nis patet, minor p'batu'.
Idem e motivu', sub quo S. Theologia de Deo
rebusq' dnis agit, q' motivu' assensu' infal-
libilis conclusioni Theologica: atq' istig
motivu' e revelatio Virtualis: q' e:

major inter Doctos facile invenit, neque est aliud
motivum intrinsecum et rei est causa qua talis
quam sit effectus, qua talis: conclusio autem
Thlgia effectus est sacra Thlgia. minor pro-
bat. Illud est motivum assensus infallibilis
conclusioni Thlgia, scilicet quod zelus Thlgia
viri habet infallibiliter ducendi in suum assen-
sum: atqui hoc habet propter Connectionem ex-
tremam cum medio cognita per fidem in
aliqua saltem premissa, quod est revelatio vir-
tualis, sive Veritas revelata per rationale
discursum eruta et applicata: ergo motivum as-
sensus infallibilis conclusioni Thlgia, propter
et ipsius Thlgia, sub quo de Deo rebusque
Dei agit, est revelatio virtualis.

26. Probatur 2. Illud est obiectum formale quo Thlgia
per quod Thlgia distinguitur ab alijs habitibus
1. distinctivum est habitus ab omni in se, formale est
atque Thlgia distinguitur ab alijs habitibus
per revelationem virtuales; per hanc est pro-
mo differt a fide, fides namque immediate re-
solvit in revelationem divinam, cui propter auctori-
tatem dicentis simpliciter assentit, dum econ-
tra conclusio Thlgia mediate scilicet, mediante
scilicet discursu, et lumine naturali in revelatio-
nem divinam terminatur. Differt 2. a Thlgia
naturalis seu metaphysica, quod hac natura auctorem.

104
solis, nam viribus attendat, illa vero lumine
divina inspirationis de Deo rebusque divinis tra-
het. Differt enim 3. a scientia visionis pro-
pria Patris, quod haec Deum attingat lumine
claro gloria, et facie ad faciem, nostra
vero Theologia in enigmate tenet et per lumen
fidei, quo naturalis intellectus illustratus media con-
cludendi efficacia ex uno cognito articulo
fidei alterum inferat obscure revelatum: est
igitur sociale S. Theologia, et ratio illa, sub qua
de Deo rebusque divinis agit doctrina sacra,
virtualis et medio discursu rationali appli-
cata Dei revelatio. Atque his de triplici
Theologia objecto luculenter constat.

sectio 4ta.

Satisfit objectionibus circa triplex
objectum S. Theologiae.

objicitur 1. Illud est obiectum materiale alienius ha-
bitus, quod ab habitu consideratur propter aliud: atque
res et signa, ita opera restauratio ab habitu
Theologiae considerantur propter aliud; quod 3.
Conferuntur ex Hugone a S. Victore, qui lib: de
Sacramentis expressè ait: opera prima con-
ditionis sunt materiae aliarum scientiarum: opera
autem restauratiois sunt materiae Theologiae.

Re. in assertione prima dictum esse de objecto
materiali adaequato, non de inadaequato et partiali

tm, unde libenter concedimus, res em et signa
item opera restauraōis nostrae, in qm sunt qua
dam dñā et cognoscibilia per inspiraōē Vir
tuale, sortiri cum alijs virtualiter revelatis
de obto naturali Thlgia, eō q sub hac raone de
hisc em Verū fit dicere, ee entia cognoscibi
lia per revelaōē virtuales, p̄inde res et signa
in suo ee naturali tm ab objecto s. Thlgia re
jiciunt. Et his em reconciliari facile
potest auctoritas Hugonis à S. Victore, dicen
do fil: illud gl̄exisse opera restauraōis nostrae
maā partialē ee, et n̄ adagata Thlgia, quā
raone assertioni nil officit.

28. Objicit̄ r. contra r. assertioē. ois habitus
discursivus circa suū objectū p̄cedit aut per
caā aut per effectū ad demonstrandū aliquid
de illo: atqui nostra Thlgia taliter circa
Deū p̄cedere n̄ p̄t, n̄ per caā; ē ē Deus ens
simplicissimū, ex part̄ ois caā: neq; per effe
ctum; mysteria etiā de Trinitate, de decretis
Dei liberis, et alijs ad credendū revelatis, eō
ipso q liberē revelata sint ad credendū, cum
effectū creato nullat hōnt connexioē: go Deus
n̄ p̄t ee subjectū s. Thlgia.

29. R. D. maj: ois habitus discursivus ex prin
cipijs naturalib; et physicis circa suū objectū
procedit aut per caā aut per effectū.

15
N. maj: habitus discursivus ex principiis fidei
seu revelatis. Subdistinguo: procedit circa
sua obta aut per caas aut per effectus, id
est, aut per principia revelata ad princi-
piata, aut per hoc ad illa. G. id est, aut
per caas physical ad effectus physical, aut re-
trograde per hunc ad illa. N. maj: et
transmissa minore, N. g. P. Thlgia
habitus quidem discursivus est, n. t. discursus
per media physical, sed per media cognita lumi-
ne fidei, quo mediante jam ex effectu reve-
lato discursus ad caas n. revelata, jam ex
caas revelata procedit ad effectus n. revelatos:
sufficit aut ad habitus discursivus ex principiis
fidei ad hoc, ut dicatur aliquid de suo objecto,
demonstrare per caam, q. ex aliqua raone
priori cognoscatur effectus: vel per effectus, q.
ex effectu cognoscatur caa, sive de in caa in
priori cognoscatur ex t. n. sive n., sive em
in posteriori cognoscatur effectus per experientia,
sive n., q. in s. doctrina evenire palam est,
Ex magnitudine quippe beneficii nobis collati
immensus Dei colligimus amore: item ex eo, q.
tres sint, qui testimonium dant in Calo, Pater,
Verbum, et spiritus sanctus, atq. hi tres unus sint,

Trinitatis agnoscing eandem esse naturam, atque ex
hoc quasi ex causa demonstrans de filio de
spiritu S. oia predicata Dei absoluta equi-
ter ac de Patre, esse scilicet: filium atque spiritum
verum subsistentem Patri Deum alteram im-
mensum. Ecce igitur in S. doctrina demon-
stratione a posteriori eam de decretis Dei li-
beris, quale est amor versus Creaturas: Ecce
demonstratione a priori circa mysterium Trini-
tatis, Patrem, filium, et spiritum S. esse personas con-
substantiales, coeternas, coimensas. Juxta idem
liberitate nostra cognitam ex principio revelato, hoc
in celo dare testimonium, et hos tres unum esse.

30. Ob: 3. quod ab habitu theologiae quidditative cognoscitur
non potest, objectum theologiae esse non potest, ob id est scientia
a scientia quidditative debet cognosci,
atque Deus quidditative cognosci non potest; quiddi-
tative namque aliquid cognoscere est illud cognos-
cere secundum definitionem per genus et differentiam
qua fit ratio intentionis in Deo dari non potest
quod, eo quod fit ens enim logicè simplicissimum.
Ob: 4. Juxta Philosophum 1. poster: 2. scilicet
de suo objecto debet supponere, quod fit, et quod
sit, atque theologia de Deo probat, non solum quod
sit, sed etiam an sit; quod Deus subjectum theologiae
esse non potest. Ob: 5to. ad scientiam pertinet

ut consideret oia, qua ad objectum sunt rati-
net: atqui ad Deum pertinent infinitae per-
fectiones, quas in theologo gēderare ē im-
possibile; ergo neque Deus erit subjectum theologiae.

16

Obi. Iuxta dicta num: 17. obicitur quod
illud ē, ad quod oia in habitu tractari solita
referuntur, atqui ad Deum nō oia in habitu
theologiae tractari solita referri possunt, in hoc
ē enim agitur de peccatis, qua cum convenientia
Deo cum Belial, id ē peccatis? ergo Deus nō potest
esse obiectum quod.

Septimo. ois scia

debet de suo objecto demonstrare passiones
et proprietates: atqui de Deo theologia nostra
hoc facere nequit, cum sit ens simplicissimus,
et à se; ergo.

Ad argumentum Objectionis 3tia N. Maj:
quae secundum se falsissima ē, utpote quae si
aliquis probaret, eum evinceret, quod in nobis de nulla
substantia immateriali scia dari potest, quod nemo Docto-
rum facile admiserit. Insus majoris huius
falsitatis magis ostenditur ex metaphysica, cuius
obicitur veritas recepta ē ens, quod cum sit pra-
dicatum transcendens per genus et differentia
explicitari nō potest, ac ex ipso si quid dicitur
cognoscere sit cognoscere secundum definitio-

31.

per genus et differentia, ut posita minus insinuat
neque quidem ative cognosci. Valet Vrsi in meta
physical scientia, imo in sapientia agnoscent
tibus, n. igitur ad scientia, nisi forte pure naa
tam et simpliciter ipsissima requiritur quodi
tativa cognitio, sed sufficit, si aliquas de illa
passiones demonstrat.

32. Ad qta' Instaa' D. maj: Juxta Philozophu' Cij
scientia pure naaly debet supponere de suo ob
q' sit, et q' sit. T. maj: scientia vel supnaaly,
vel mixta debet supponere C: subdistinguo,
debet supponere quasi notu' ex troy. N. vel
quasi notu' ex troy, vel ex alijs principijs re
velaty. T. maj: et vel absolute N. min:
vel D. atqui thgia naaly seu metaphysica
de Deo probat, n. solu' q' sit, sed em an sit. C.
min: thgia mixta, et de cujus obto in pre
senti inquirim. N. min: et q' sit. thgia, cu
in presenti praludim, ex iprijs sibi princi
pijs sola revelatone notij, neutiqua' probat,
dari Deu', sed hujus existentia' ex metaphysica
supponit, imo vero, ut bene notat Franciscus
de Lugo lib: i. de Deo uno Diss: 2. c. 3.
pranotio de subjecto q' sit, n. exigit ab
Arle ad oem scientia, sed ad solam demon
stratone'

simpliciter perfectissima, qua prima passio de
sua certia, regis am pronotio
subjecti, quoad qd sit aliud requirit, qua notio
nem nois, et confusa rei per vocem significata
notitia, cum cognitio subjecti quiditati dicitur,
ha intendat sequitur, qua supponat.

Ad 5. Insuper D. maj: ad scientia pertinet,
et considerat oia, qua ad obtm suum quomo-
ocungz pertinent. N. maj: qua ad obtm
suum in ee sui obti pertinent. O. maj: et
N. min: atqui ad Deum in raone nra pertinent,
infuta perfectiones. O. min: ad Deum sub raone
obti thlgici pertinent O. N. min: et qd.
N. min: n alia raone Deus nostra thlgia e obtm,
quia qua openg a nobis per discursu ex principijs
revelatis deductu cognosci pot, qua raone per
fectiones dna, licet in simpliciter infuto
existant, infuto tn n apprehendunt; imo
fectiones dna, ut inquit C. Mariang Lendel
mayer in suis thesibz de Deo uno art. 2. n:
realiter distincta n sub infuto, sed ipse
simpliciter existens infuto e.
Salerum en abste negari pot major argu-
menti: ut e Deus sit obtm thlgia, sufficit,
q in ea quada cognoscant, qua ad certia Dei
pertinent, n e oportet, inquit S. Doctor q: 14.

33.

de Veritate art: 8. ad 16. Physical considerare
oia mobilia, cum tñ mobile seu reale sit
obtm² physica, qñter si argum² vis² p²teret²
physica oia mobilia considerare deberet.
34. Ad Thom² C. Maj: N. min: Peccata namqz em
referunt² ad Deum, n̄ quidem cum ad principium vel
finem, quā ratione Deo convenientia tribue
ret² cum Belial, sed cum ad oppositum, qñ suff
fuit ad obtm² Rearium tñ, et attributu,
quemadmod² peccata obtm² sunt Thlgia.
Ad ultimam deniqz eadem ferē Responso e
qua ad Qdā. I. e. Majore - ois scientia de
bet de suo Objecto demonstrare passiones
et p²rietates vel per cas² foaliter tales,
vel saltē virtualiter tales. C. p² per cas²
foaliter tales: N. Maj: et I. min: aliquid de
Deo nostra Thlgia hoc facere nequit per cas²
foaliter tales, quos habere Deus n̄ p², ut p²
ens à se. C. min: hoc facere nequit per
cas² virtualiter tales, id ē, ex priori et
saltē quoad nos notiori conceptu Dei n̄ p²
inferre p²teris vel ning notū. N. min: C.
p² Thlgia nostra saltē ex priori secundum
conceptu demonstrare p²rietates Dei v: g: e
cognitā Dei nā inferre, qñ sit aternq, in
comprehensibilis @: qñ ad scientiā sufficit,

ut patet exemplo metaphysica, que n̄ aliter
 de ente demonstrat, q̄ sit unū, Verū, bonū &:
 Ob: ult. contra assertionē 35. eadē
 numero scientia n̄ p̄t habere, nisi unū numero
 objectum foale: atqui S. Thlgia ex dicendū
 una tm̄ numero ē scientia: q̄ em̄ unū tm̄
 p̄t habere obtm̄ foale. subsumit. atqui obtm̄
 foale S. Thlgia juxta assertionē real̄ ē Deus:
 q̄ ejusd̄ obtm̄ foale ē n̄ p̄t revelā Vir.
 lualit̄, alias certē ejusd̄ scientia plures forant
 raones foales, q̄ nemo admiserit. Consonū
 ex Ochamo q̄ 8. p̄logi: si duā revelatiō cel
 ras̄ motiva S. Thlgia, sequerēt, q̄ em̄ quavis
 Conclusio mathematica revelabilis p̄tineret ad
 S. Thlgia, atq̄ sic Conclusio mathematica ā
 Conclusiōe Thlgia n̄ differret, q̄ videt̄ absur.
 ad argum̄tū D. maj: eadē numero scientia 36.
 n̄ p̄t habere, nisi unū numero obtm̄ foale quo,
 seu raonē foale sub qua. P. maj: n̄ p̄t
 habere, nisi unū obtm̄ foale genericē sum.
 p̄tum vel q̄ vel quo. N. maj: et D. min:
 atqui obtm̄ foale q̄ S. Thlgia ē Deus. C.
 obtm̄ quo. N. min: Verū quidē ē unig
 numero habitū ē n̄ p̄t, nisi una numero
 raonē foalem sub qua completā, utpote qua
 specificativū ē habitū: illud tm̄ Verū n̄ ē,

unitati habitus obviare duplicem rationem
formalem, quarum altera fit formalis quae, altera
formalis sub qua, quemadmodum inductione alio
rum habituum patet, maxime quidem fidei di
vinae, cuius obiectum formale est prima Veritas
est in dicendo, et obiectum formale quo prima Veritas
tas in dicendo, ut ex alibi dicendis supponitur.
Ad Confirmationem B. sequela, quod quavis Con
clusio mathematica revelabilis pertinet
ad S. Theologia, nego tamen, ex hoc conclusio
matematica a conclusione Theologia non differre
licet in tali casu eadem Veritas a mate
matico scilicet et Theologo probaretur, non tamen eju
dem utriusque idem esset medium, sed a mate
matico probaretur per medium abstractivum
a materia singulari et sensibili, a Theologo ve
ro secundum quod est ens cognoscibile per in
spirationem, quae diversa media formale utriusque
conclusionis diversitate inducunt. manet
igitur triplex nostra de triplici objecto
S. Doctrina posita assertio auctoritate
scilicet et ratione stabilita: unde pro com
plemento integri huius articuli

37. Colliges, sine S. Doctrina intrinsecus et rei
est contemplatione prima Veritatis in patria
nec non fidem saluberrimam generare, generatam
nutrire, et defensare nutritam, obscuro,

scriptura septus explicando, eruendo reve-
 latos in is fidei articulos, mediante dis-
 cursu super aliquo clari revelato, aut co-
 gnito articulo foato Vera dogmata à
 falsis discernendo, predicando, ratioibz em
 et luminis naalis adminiculo predicata
 explicando, roborando explicata, et tan-
 dem roborata ab heresum injuria defen-
 densando, ut ita de Deo, rebusqz dnis certa
 n disc haberet notitia, et securus in dubijs fidei
 recursum. Atqz haec ita explicata de
 quidditate, origine, neccitate, objecto et
 fine S. Thlgia dicta sunt.

Articulus 2us.

De qualitate, quotitate, methodo,
 et locis S. Thlgia.

is, qua de quidditate, neccitate, objecto q:
 Sacri habitus per doctos disputari consue-
 vere, in prioribz sat lucullenter resolutis,
 altera prima pedisequa de ejusdem qua-
 litate, methodo, et locis conibz oritur
 questio, presentis art: 2. explicanda,
 qtenus ita studiose S. Doctrina candidatis,
 priusquam ad maas singulares accederent,
 generica sua scientia completa notitia foret.
 De qualitate sit

Sectio Prima.

An, et qualis scientia sit .? Theoria?
an practica, an speculativa?

Quaestio de Theoria scholastica procedit, n^o de
morali, hanc est ad prudentiam reduci, atq^{ue}
practica est, est ming est, q^{uod} dubitatur, quanto
notius est, eam habitum est, quo illud iudicatur
ea, qua hie et nunc facienda sunt, vel vi-
tanda, ac proinde circa honestate^m versari,
ac mores probe efformandos: de illa aut^{em}
varia Doctoru^m sententia est, qua^m per objecti-
ones proponem^{us}, postquam nostram de ea senten-
tiam proferemus, ad cuius majore^m eviden-
tiam,

38. Praenotandum est i. ex .? Doctore hie art: 2.
duplex est genus scientiaru^m, quada^m est sunt,
qua procedunt ex principijs notis lumine
naali illis, sicut physica, arithmetica, et
hujusmodi, quada^m vero^m sunt, qua procedunt ex
principijs notis lumine superioris scientie,
cui subalternant^{ur}: ita musica procedit ex
principijs per arithmetica^m notis. Primi
generis scientias quida^m Philosophus dicit,
cum in lib: 1. posterioru^m c. 2. scientiam
definivit, q^{uod} sit habitus certus et evidens rei
necessaria^m per medium simpliciter necessariu^m.
asserens insuper ad conclusio^{nem} demonst^{rationem}
sem

20
requiri, ut q̄stet premissis Veris, primis, imē
diatis, prioribz, notioribz, causisqz conclusi-
onis, de quibz in dialecticis dicitur, sub sua
si raōne eadem definitio, eademqz conditi-
ones posteriors generis scientijs applicari
poterunt, dicens scilicet: eadē sē habitz certos
et evidentes / evidentiā vel fui, vel hyperi-
orig scientiā / rei necessaria / necessitate
vel fundatā in naā, si scientiā fit naaly,
vel fundatā in aliis simpliciter necessario,
vel fundatā in aliis simpliciter necessario,
Deo v: g: si scientiā supernatibz fuerit: / per
medium simpliciter necessariū, idē, per
medium necessariū cum conclusionē connexū,
atqz ex hac explicacōne depo de positis
conditionibz em constat, proinde utriusqz
generis scientiā perfecta sunt.
Prænotandū ē 2. tota et unica ferē raōne, cur 39.
ab aliquibz Philgicis a raōne scientiā pprie di-
cta excludat, adstrui defectū evidentiā, cum ē
Philosophus scientiā valit sē notitiā evidentē ex
principijs evidentibz deductā, certū ē contra fit,
principijs conclusorij Philgicis sē articulos fidei,
quibz nō evidentiā, sed obscuritas centralis ē, quasi
indubitabū arguit, conclusionē Philgicā neutiquā
sē posse notitiā evidentē ex principijs evidentibz
deductā, licet ē adfit evidentiā ḡra, hac in
juxta Philosophos ad scientiā pprie dicitā nō
sufficit,

Fed insuper requiritur em evidentiā gñtū, qua
sine evidentiā promissarū haberi n̄ valet.
Attamen gñra hanc rasonē ē, q̄ Philosophus sci-
entiā definiens, aliā n̄ agnovit, quā scientiā
nāalē, cujus imutabilis est certitudo aliunde de-
sumi n̄ pot, quā ab evidentiā, unde et ejus nāsa-
riā conditio ponit̄ a Philosopho evidentiā; ad
scientiā aut̄ mixtā, qualis ē. Itēgia ē, vel super-
nāalē neq; ut conditio requiritur evidentiā, eo q̄
in his imutabilis certitudo aliunde peti pot, quā
evidentiā nāali, nimirum ab infallibili
veritate dñā, ut cum Gano et Fāsolo recte ad-
vertit Charianus Lenzelmayer hic art. 3. et
Blacivus Genz sua Philosophia ꝑ parte i. q. 3.
de scientiā art. 2. fol. 641. Unde a scientiā
proprie dictā plus n̄ requiritur, quā q̄ parias
notitiā certā et infallibilē ex certis et in-
falsibilib; principijs deductā.

40. Prænotandū ē 3. pro 2da quaesiti parte. Ra-
tionē practici vel speculativi in scientijs de-
sumendā ē a fine intrinseco, ad quē scil: ordinatū
habiti ex sua nāa, ita, ut dicente Philosopho 2.
metaphys: cap. 2. speculativa finis sit ita veritas
practica vero opus, n̄ tñ opus qualecunq; ipsa
ē speculatio veritatis em opus ē fluctū, quā
tñ speculatio finis ē speculativa naly ē, qui
ambigat: sed opus alteris potentia, quā in
selectū; definitio quippe præcipis inter phottis
stat ags ac Thomistas, plerosq; em recentiores

recepta e, qd fit acty altery potentia, qua dicitur
posterior intellectione, naty tn elici conformiter
recta rati. Pujis definitionis bonitas, licet
multis recentioribz odiosa fit, ex hoc tn elucet, qd
ide fit finis actuum potentia et igitur potentia,
adaoqz agi actuum dicitur, qua igitur dicitur finis
intelligens e Veritas: Cum igitur juxta artem Veritas
sit finis speculativa, certum sit oportet, prapin
actu ee altery potentia, qua dicitur, id e, vo,
luntatis, qd fit em dicitur posteriore, qd nil vo,
libi, nisi prapocognitu: unde sequitur, scientia, qua
solos dirigit acty dicitur, Valuti Logica, simpliciter
speculativa, qua solos acty Voluntatis, ut prudentia,
simpliciter practica, qua vero hos et illos finis,
liber attendit, partim speculativa, partim practi,
cam dicendam ee. quibz rite notatis, pro prima
parte quae fit

Affertio prima.

S. Theologia vere et ppe dita scientia e, Ita
conior Thomistarum cu S. Doctore hic art. 2.
ubi postquam duplex scientiarum genus, de quo num.
38. posuit, ita concludit, et hoc modo S. Doctrina
e scientia. Eadem hbt in plogo sententiarum
art. 3. et alibi passim.

deducit assertio primo tum e S. scriptura, tum e
P. P. quibz S. Doctrina abste vocat scientia:
dicit e Jerem. 3. Dabo vobis pastores, ut pascant
vos scientia et doctrina. Malach. 2. Labia

21.

41.

sacerdotibus custodiunt scientiam. S. Hieron: quod
93 Epist: ad Paulin: Discam, inquit, in terris,
quorum scientia perseverat in Calij. clarus.
Aug: 14. de Trin: c. i. inquit: huic scientia
illud tribui, quo fides saluberrima gignitur, mu-
tritur, defenditur, roboratur, quam scientiam non possent
fideles plurimi, quamvis polleant gratia fide,
aliud est scire tantummodo, quod homo credere debeat
propter adquirenda vita beata, aliud autem scire,
quemadmodum hoc ipsum et prout oportet, et contra
impios defendatur, quod proprio vocabulo scientiam
appellare videtur apostolus dicens: alij datur sermo
sapientia, alij scientia. In quo Augustini
textu clarum videtur, S. Doctorem ejusdem nobiscum
quondam fuisse; verum quod sit, a ratione enim
42. Probatur assertio. Habitus parturienti notitia
certam et inmutabilem ex principiis certis et in-
mutabilibus deductam vere et proprie dicta est
scientia: atqui talis habitus est nostra theologia, quod
major habetur numerus: 39. et evidenter patet ex
dicendis Contra e. i. min: vero ostenditur, primo
quidam habitus est, ut nemo dubitat. 2. pariter no-
titia certa et inmutabilis. conclusio est theologia
tantam nitet certitudine tum propter principia
certa et inmutabilia, tum propter combinationem le-
gitimam medij cum extremis, ut sine nota deneri-
tatis et infirmitatis principiis senel gressis nullis

eam negare profumserit. 3. Conclusio thlgia
principia hbt ono certa et imutabilia, eijz e
principia sunt articuli fidei, quibz n nisi heres
tica pravitas contraniti pt, cui sil: illud aterna
veritatis cordi n e: Celum et terra transibunt,
verba am meo, id e articuli fidei per me reve-
lati, n prateribunt. Matt: 24.

22

Dices, scientia pnie dicta a Philosopho n de
fidei habitu, qui parturiat notitia certa ex
principijs certis et imutabilibz deducta: sed
habitu certu et evidente: sed ex principijs certis
et evidentibz, quale evidentiu principia thlgia
n hbt, utpote qua sunt articuli fidei, de quoru
sentia obscuritas e, n evidentiu, fides e iuxta
Apostolu e argum reru n aparentiu, vel, ut
Aug: dicit: fides e, q n f vides, proinde s. theo.

43.

logia scientia pnie dicta ee n pt. sed
Contra e .i. q Philosophus ad scientia naale tm
requirit evidentiu, idq n foaliter et centraliter,
sed tm caaliter; Philosophus e raone scientia
centraliter qtituit in sola cognitione certa et
imutabili caa caa, et affectus per caa cogniti,
dam i. posterior. c. 2. ait: scire opinamur un-
unumquodq simpliciter, cum caa arbitramur cognos-
cere, pter quam res e, quonia illig caa e, et n
gtingit aliter se habere. q; vero certa hanc cogni-
tione, qua in thlgia fides dca facit, in scientijs
naalibz tm caat evidentiu, hinc a Philosopho

44.

ipm caele certitudinis ad oem scientia naale
evidentia requirit, per qua em distingvat a theo-
logia et fide dca, qua pro objectis hnt res n
aparentes et obscuras: unde patet, q illa solus
scientia evidenti principioru patet, in qua ali,
unde certitudo, et immutabilitas hberi n pt, ac
proinde cum hoc in thlgia longe nobilitior ha,
beaty per lumen fidei, in his evidenti nullatenus
requirit.

45. Contra e r. em S. Doctrina hntu e certu et evi-
dente ex principijs certis et evidentijs adeoq pe-
nitq nil adstrui pt, q raone hntu scientifici
minueret respectu S. Doctrina. probaty argutu:
illa principia certa et evidenti sunt, qua per
nota sunt; atqui principia thlgia hntu fidei per
se nota sunt: qd C. Juvat hac super re discurrere
sem audire S. Doctore: hujus e Verba Veritatis in
gram quasi ante oculos ponunt: sunt am hac for-
malia plogi sentent: a: D. Dicendum: q ista doctri-
na habet pro principijs primis articulos fidei,
qui per lumen fidei infusus per se noti sunt habi-
ti fidem, sicut et principia naaliter nobis infu-
ta per lumen illius agentis. nec e mirum, si in
fidalibus nota n sunt, qui lumen fidei n hnt: q
nec em principia naaliter infusa nota cent fi-
ne humane illius agentis: et ex istis principijs n
respiciens contra principia fidei ista scientia, nec
habet viam ad ea probanda, sed solum ad

23
defendendum à gradicentibus, sicut nec aliquis artifex
probare sua principia. atq; iterum: sicut habitus
principiorum primorum à acquirentibus per alias scientias,
sed habent à reā. ita em̄ in hac doctrina
acquirentibus habitus fidei, qui est quasi habitus principio-
rum. Ita in hinc S. Doctor. quibus pro veri-
tate asserti aliq; addidisse superfluum foret.

Assertio 2da.

Licet S. Doctrina ex fine 2dario em̄ disponat ad 46.
fruitionem Dei, qua actus est voluntatis, adeoq; pra-
ctica sit, ex fine tñ primario et principaliter
speculativa est. Ita denuo S. Doctor plerique
sentent. art. 3. dicens: ista doctrina officit
hominem et in operatione recta, et qm̄ ad qm̄plam
tionem Veritatis, unde qm̄ ad qm̄ practica est, et em̄
speculativa: Sed qm̄ scientia eius principaliter pen-
tanda est ex fine, finis autem ultimus istius doctrinae
est contemplatio prima Veritatis in patria, ideo
principaliter speculativa est. ita S. Doctor,
quorumq; proter discipulos comiter sentiunt aliq;
contra plerosq; scholasticos, qui eam simpliciter
practicam asseverant.

Probatur raone fundam̄tali. habitus, cujus rationi 47.
foali subsunt tam actus voluntatis, quàm actus
intellectus, partim practicus est, partim speculativus
ex dictis num. 40. sed Intellectus est habitus, cujus
rationi foali utriusq; potentia actus subsunt,
q̄o: min: prob. ratio foalis S. Thome

ē revelatō Virtualis, atqui revelatōi virtuti nō
solum substat Deus ut speculabilis vel secundū se
vel secundū sua attributa, quā ratione ad intellectū
pertinet, sed etiam Deus ut finis ultimus insequibilis
per actiones morales, unde etiam S. Thelgia de acti-
bus huiusmodi moralizandis tractat: itē de pec-
catis, de beatitudine, de fine ultimo &c: quae omnia
ad voluntatē tenentur: gō &c:

48. Conformis eadem ratio. Ideo metaphysica scien-
tia speculativa ē, et quidem in sententia Velsissima
omnium &c: q̄ de Deo agit, ut primo Velsi principi-
pio: ideo ē contra practica per oēs ē Thelgia
moralis, q̄ de Deo tractat ut ultimo fine, per
opera nostra insequibili: atqui S. Thelgia sub
sua locali ratione de Deo primo Velsi principio
tractat, ejus naturā et attributa, q̄m hōi licet,
speculando, quemadmodū ex tract: de Deo ḡstat: itē
de Deo tractat, ut ultimo fine, atq; ad eū insequen-
dū normā tradit operis recte: gō etiam Thelgia
secundū prius speculativa, secundū posterius practica
Insuper aperti Veritas ḡferari potest ex eo, q̄
scientia sequat̄ habitum priusmodū & principiorū
qui in S. Thelgia fides ē dicitur, qualis partim spe-
culativa, partim practica ponit S. Doctor 2. 2.
q. 9. a. 3. his verbis: Fides primo et principaliter
in speculatione consistit, in q̄m inhaeret per primam
Veritati Deo q̄ prima Veritas ē ultimus finis,
propter quem operamur, inde etiam ē, q̄ fides

ad operationem se extendat, secundum illud Galat.

S. fides per dilectionem operatur. proin
em ipsa theologia partim practica est, partim
speculativa.

Quod vero eadem S. doctrina primo et principia,
liter speculativa sit, prater clarissimum septim.
S. Doctoris supra citati, insuper Joach. ex fine: 49.

S. Doctoris supra citati, insuper Joach. ex fine:
finis namque principalis S. theologia est contemplatio
prima veritatis in patria, id est primarium subiectum
est Deo, ut speculabilis in se, et secundum sua attributa,
ta, qua in speculabili consistunt, non in operabili, quod
respondens Doctor Angelicus hic art. 4. in argumto
sed contra, inquit: omnis scientia practica est de
rebus operabilibus ab hoc, ut moralis de actibus
hominum, et edificativa de edificiis: sacra autem
doctrina est principaliter de Deo, cujus magis
hoc sunt opera: non ergo est scientia practica,
sed magis speculativa. hoc S. Doctor.

Cum igitur ratio speculativa et practica ex fine
desumenda est juxta philosophum, finis autem pri-
maris S. doctrina Deus sit, et prima veritas
speculabilis, non operabilis, quod est, S. doctrina
principaliter speculativa est.

Secundo nota.

Quod Respondet objectis quibusdam positas
sect. priori assertiones.

Ob: 1. scientia vere et proprie talis debet procedere 50.
ex principiis per se notis, atque S. theologia non

procedit hujusmodi: quod non est scientia proprie talis.
major enim est Philosophorum cum arte in libris
posterorum. minor probatur. quod per se notum est, ab
omnibus conceditur, atque principia theologica non ab omnibus
conceduntur: ea enim iuxta dicta et dicenda sunt
articuli fidei, quibus infideles omni conatu obsta-
nituntur ita, ut enim Apostolus ipse 2. Thess. 3. dicat
non omnium est fides: quod principia theologica non sunt per se
nota, atque adeo S. Doctrina non procedit modo vere
scientifico.

Quod huic objectioni in priori sectione jam satis
factum est per septimum S. Doctoris num: 45. respondit,
quod ipsemet ad hanc objectionem sibi factam respondit
nihilominus majori claritatis gratia in forma S.
Major: scientia vere et proprie talis debet et procedere
ex principiis per se notis notitia fundata vel
in lumine naturali intellectus agentis, vel in alio
eminenter hoc lumen suppleente. C. Major: noti-
tia per fundata in lumine naturali intellectus agentis.
N. vel subdividitur Major: si scientia fuerit pure
naturalis. C. si fuerit vel mixta, vel pure super-
naturalis. N. Major: et sic distincta minore, N. gratia.
vel absolute N. minor: arguitur, ad hujus vero probatio-
nem conformiter ad dicta num: 45. S. Major: quod per
se notum est ab omnibus conceditur habentibus
principiorum. C. Major: enim ab illis, qui habitum
principiorum non habent. N. Major: et D. minor: atque
principia theologica non ab omnibus conceduntur habentibus

habitu principiorum, qui e habitu fidei. N.
 n. habentibus habitum principiorum. C. min:
 et N. g. ad. Infideles, de quibus Ap. loquitur: cit.
 loquitur, n. habent habitum principiorum. S. Doctrina,
 qui e habitu fidei: Philosophus am dicens, habitus
 scientificus debere procedere ex principiis per se
 notis, licet de scientia naturali tm loquatur, n. tm
 istud per se notis ad alios extendit, quam qui
 habet habitum principiorum, uti per se patet,
 negs e locus e infipientibus, sed sapientibus.
 Similiter ad hoc, ut principia theologica
 se nota sint, n. opus e, ut ab infidelibus, qui
 in sua salute infipientes st, sed fidelibus tm,
 et habentibus habitum principiorum, qui habitu
 fidei e, quodammodo quasi nota per lumen fidei.
 Accedit insuper, qd ad scientias juris dicta plus n. re
 quiratur, quam ut principia, quibus utitur, per se nota sint,
 vel sibi, vel scientia superiori stabilimentis, si stabilimenta
 sua sit, stabilimentis am regni. S. Thlgia sua e beata
 beatorum, cui omnes articuli fidei per se evidentes et notis
 sunt ex visione clara Dei juxta illud S. Doctoris 2. 2.
 q. i. a. 2. ubi ait: qua in via creduntur, in patria videntur
in Verbo: unde negs thlgia nostra pbat articulos
 fidei, sed tm pugnab a contradicentibus. plura si
 petis circa hanc objectionem, ratega, qua ex S.
 Doctore dicta sunt num: 45.
 Ob: 2. scia juris tales debent ee de vestibus, n. de singulis 51.
 laribus, objecta quippe scientiarum debent ee aeterna et
 incorruptibilia, quod singularibus provenire n. pot,

atque S. Thlgia agit de singularibus, agit namque de
Deo, de Immaculata Virginis Conceptione, de peccato
Adami et angelorum @: qd S. Thlgia n̄ e scientia
prie talis.

Ge. D. maj: scia prie tales dnt e de Vrlibz, n̄ de
singularibus, id e, dum singularia q̄derant, illa
considerare dnt sub raone quadam con̄i et Vrl̄i.

C. maj: id e, neqz sub raone con̄i agunt de sin-
gularibus. N. maj: et D. min: atque S. Thlgia agit
de singularibus sub raone quadam con̄i entium v. g.
cognoscibilium per revelatōne virtutē, vel q̄ratorum
a fine ultimo abducentium. T. agit de singularibus

quā talibus. N. min: @: scientias agere de Vrl̄i
bz ita eligendum n̄ e, quasi singularia selectui ma-
gis nota, q̄ prius cognita seip̄s in exemplis a scia

assumi n̄ possunt, et sub raone quadam con̄i attingi.
Scing namque edificativa n̄ solū de edificijs in gēe,
sed em de hoc et illo institūdo agere, sicut et

Physical n̄ de corpore naturali in gēe tm̄, sed em de
simplici, de aere, ita hoc et illo meteorico @: medi-
cina de hoc et illo morbo, astrologia de hoc et

illo astro discurrere conpertū e: sed tm̄ ita illi-
gendū e, q̄ in sex scientijs em singularia sub raone
quadam con̄i attingant, q̄ em in thlgicis evenire pos-
sunt e, agit namque de Deo /: quem tm̄ singulare nul-

latens dicimus, illud meditantē, q̄ juxta S. Doctores in
Deo dicere aliq̄ singulare, alienū e a recta fide:
q̄rens ens e cognoscibile per revelatōne virtutalem,
aut potius q̄ ipse e privatus

aut potius q̄ ipse e privatus

et Veritatis, et cunctarum perfectionum summa uniuersalitas cuncta revelans et condens Veritas, principium et finis. Similiter peccatum adami et angelorum sub ratione et conuicti, mali sui: et generari a fine ultimo aduocentibus grandis, facti notitiam ex reuelatione Domini deducens. Ipsam quoque D. Virginis immaculata conceptione ex alijs reuelatis medio discursu eruere laborat, ut adeo, praterquam quod illa in eadem plus bonitatis Domini adducat, eandem enim ut ens ueritatis reuelabile attendat, adeoque sub ratione quadam conuicti, quomodo de illis scia scire talis dari potest.

Ob. 3. N. Thlgia ex infra dicendis, e scia scilicet scilicet scia Visionis in patria: atqui scia scilicet scilicet scia vera et scire dicta scia, nisi sint in subiecto habente scientiam superiorem, utpote ubi cuius principia euidentia sunt, circa qua Veritas habet scilicet scilicet Thlgia uere et scire dicta scientia e, nisi sint in subiecto habente Thlgia beata. Unde subsumitur, atqui Thlgia, de qua hic disputamus, n e in subiecto habente Thlgia beata, e e Thlgia Veritatum tam: go negs scire dicta scientia e.

Conformiter. Ad scientiam scire tale requiritur principium cum euidentia: atqui quamdiu habet scilicet scilicet conjunctis cum scilicet scilicet, tandem sua principia n habet euidentia: go em cum nostra Thlgia conjuncta ad huc n sit cum sua scilicet scilicet, em n habet principia euidentia, gster nec erit scia scire talis.

Ad argntm. vel N. min: vel D: atqui scia scilicet scilicet scilicet, in quibus principia a superiori scia participatis aliunde firmo n daty assensus, n st uere et scire

52.

53.

dicta scia, nisi sint @: @: Maj: in qibz en principijs
superiori scia participatis inattenta superioris evidentijs
firmi datus absens, n' sunt vera et jure dicta scia
nisi sint @: N. min: @: habitus stallerung, ut recte
advertit B. Mariang Sendlmayer loc: supra cit:
art: 3. n. 21. ut habeat ratione perfecta scia, tunc
solum in suo subjecto requirit scilicet scientia superiore
quando alias principijs a superiori comunicatis firmi n'
haberet absens: Unde cum in S. Doctrina principijs
summi habeat absens per fidei, inattenta en scia
superiore, hoc hinc sine ejus confortio in solo ee potest per
facta scia.

54. Ad conformacionem vel juxta superius dicta N. Maj: vel
D. ad sciam jure tale naalem requirit principiorum
evidentia. @: Maj: ad scientiam mixtam, vel super
naalem. Subdistinguo. requirit evidentia, id e cer
titudine summa, fundata vel in lumine naturali illius
vel in alio habitu hoc lumen suppleante. @: Maj:
fundata solum et sic in lumine naturali illius agen
tis. N. Maj: et D. min: atqui quando habitus stallerung
terrag n' e conjunctus cum suo stallerung, tandem per
principia n' habet evidentia per scientiam superiore.
D. min: per alium habitum scia superiori quasi pedise
quum. N. min: @: Ad scientiam jure tale plus n'
requirit, quod ut habeat principia ita certa, qua
habenti habitu principiorum per se nota sunt, si
ve illa notitia procedat per scientiam superiore, sive
n: principia am thlogica similiter certa sunt,
unde habens fidei simpliciter credit, negs probat

articulos fidei, et qđm inattenta sua visio in
Catholica, adeoq; em thlgia sua p̄rie talis eē p̄t
quin in eodē s̄tō s̄m̄l radicey sua visioy, hujus ē
confortiū juxta dicta num: p̄rac. tunc solum re-
quirity, qđ alias ap̄sentis firmo petitiy principis n̄
daret.

Objiciunt q. varia adhuc in partia. i. qđ qđm juxta 55.
ta dicta in dialecticis, implicat in eodē s̄tō
stare scientia et fide: atqui stare p̄t in eodē
s̄tō cum fide nostra thlgia, ut palam ē, igo
thlgia nostra n̄ ē fia. 2. qđ s̄tōy, evidenter notū
ē, atqui conclusiones thlgia evi evidenter note n̄
sunt: qđ negs sciunt, qđ nec thlgia scientia ē.
prob: min: nil p̄t eē evidenter notū ex principis
obscuris, et n̄ evidentib; atqui principia conclusioy
thlgia sunt obscura, et n̄ evidentia: qđ
3. ap̄sentis principiorū d̄t debet eē nobilitior et cla-
rior ap̄sentis conclusioy, ut docet arles i. posterior.

cap: 2. ex illo conu axioma: p̄ter qđ unumquodq;
habita, illud magis tale: qđ fieri nequit, ut si quis
ap̄sentis p̄missis ex fide obscura, habeat ap̄sen-
su evidenter conclusioy, quale ad p̄ria raone fia
requirit arles: p̄inde P. thlgia, qua nitib; prin-
cipis creditis, n̄ p̄t sortiri tale raone fia.

qđ ad i. Insaam. D. Maj: juxta dicta in dialecticis 55.
implicat in eodē s̄tō, et s̄m̄l de eodē ob̄tō qua ta-
li, stare scientia et fide. C: in eodē s̄tō s̄m̄l, et
de diverso ob̄tō, qualiter forte evenit in thlgia. N. Maj:
vel aliter: implicat stare scientia fundata in lumine
claro s̄tōy agentis in via, vel visioy in

patris - C. maj: implicat stare scientia fundata in
 evidentiā fidei tm cum ipsa fide. N. maj: et C. min:
 D. qd. qd. thlgia nostra n̄ ē scia fundata imediatē
 in lumine naturali intellectus agentis in via, aut em clara
 visio in patria. C. qd. n̄ ē scia fundata in evidentiā
 fidei. N. qd. Duplex distinguitur evidentiā, seu eor
 certitudo prima, altera fidei, quā scil: n̄ aliā habitā
 ratione, quā prima veritatis in dicendo infalibilibi ita
 rapit in assensu revelatorum noster intellectus, ut eisdē
 licet obscuris, longe firmis assentiatur ppter auctoritatē
 dicentis, quā certitudo objecto cognito per experientia:
 altera vero intellectus, quā nimirū ois penitus ob
 scuritas solit, et res quasi nuda oculo mentis per ex
 perientia obicit; cum hac evidentiā fidei stare n̄
 potest in dialecticis dictū ē, n̄ cum evidentiā fidei, ut
 potest qua, cum obscuritate n̄ tollat, neq; fidei facit
 n̄ esse argumtu rerū n̄ aparentiū, quā res asseriti in
 dialecticis fuerat. Cum igit thlgia evidentiā, sit
 evidentiā fidei tm, em in ratione scia et habitus evi
 dentis obscuritate fidei n̄ minuit, ppter eam cum
 fide stare in eodē intellectu n̄ implicat.

57. Neq; dicas, questione ē, utrum hac evidentiā ad sci
 entia p̄rie dicta sufficiat? nam
 R: juxta artem ex dictis num: 44. scientia p̄rie
 talem essentialiter solū existere in cognitione certa
 et imutabili cas, et effectus per cas cogniti, atq;
 per evidentiā fidei habetur cognitio certa et immu
 tabilis cas, et effectus per cas cogniti, ut cuius fi
 deli per se notum ē: qd. C. Relege, si lubet, pro
 majori claritate, quā num: cit: dicta sunt.

Ad 2. Insuper D. maj: qd scitur, evidenter notu^m est, 58.
evidentia scito competente. C. maj: evidentia
per naali. N. maj: et D. min: atque conclusiones
theologia evidenter nota n^{on} sunt, evidentia pu-
re naali. C. evidentia fidei. N. min: C.

Ad scientia^m p^{ri}ncipia dicta sicut et Conclusionem sui,
entificat, juxta sapius dicta, n^{on} requirit evidentia
t^{em} alig^u centrale p^{ri}ncipia, sed t^{em} t^{em} caale cer-
titudinis, ubi hoc certitudo aliunde peti n^{on} pot^{est}: unde
cum certitudo conclusionu^m theologicaru^m haberi possit per
certitudina^m fidei, qua quasi habitus principioru^m est
S. doctrina, n^{on} requirit ad hoc, ut sciantur, qd sunt
evidenter nota evidentia naali, sed t^{em} evidentia
fidei, et mediante disursu^m rationali ex una salte^m
promissa per fidem scita^m emanant, ut pluri-
bus infra docebit, et in S. doctrina continge-
re palam est.

Ad 3. tria. C. A. N. g^{ra}da. longe est nobilior et 59.
certior est habenti fidem assensus ex fide re-
velatis, quam p^{ro}positu^m conclusioni evidenter
deducta quivis consensus, eo qd fidei habitus in
habente fide^m in p^{ro}positu^m qd in scientiis naalibus
habitus principioru^m, cui g^{ra}da sine oiⁿⁱ deducti-
one et serupule simpliciter assentit: unde sicut
in his assensus habitui principioru^m nobilior est, et
clarior, qua^m assensus conclusioni ex hoc scientifici
deducta p^{ro}positu^m, ita pariter in scientia theologia
longe clarior et nobilior est habenti fidem

assenfus premissis ex fide obscura, qua habitus e
principiorum, adhibitis, quae conclusionum thlgearu
ex his deductarum factus fit assensus: offer ratio po
sita, qua Franciscus de Lugo sibi fundamentu po
nit, nil probat, manet e contra sacra Doctri
nam silentia e ppe die dicta.

Co.

Ob. 5. contra 2. a. p. tione. S. Thlgia e simpli
citer speculativa: go (C): prob. A: Ille habitus e
simpliciter speculativus, cuius obtin nullatenus
e operabile, ait e Philosophus 2. metaphys. 2.
finis practica opus, atqui obtin S. Thlgia nul
latenus e operabile: go (C): Prob. min: obtin S.
Thlgia e Deus, qdeng substat revelati virtuali,
atqui Deus hoc modo nullatenus e operabilis, ipse
namq e, ut sacer inquit textus, qui oia opa no
stra operatus e in nobis, et n e contra; go (C):
R. N. A. ad probaone D. maj: ille habitus e sim
pliciter speculativus, cuius obtin nullatenus, id e,
nec moraliter, nec physice e operabile. O. maj:
cuius obtin physice solum n e operabile. N. maj: qd
quamvis Deus n fit operabilis p opa nostra, e tn
a nobis assequibilis, ac visione et fructu e
possidendus, qua raone dici pot operabilis, n qd
physice, sed moraliter, n tn precise, q e attain
gibilis p actus morales, sed q e assequibilis per
tales actus, quos in ordine ad hanc assecutionem
nostra Thlgia prescribit. Unde in a. p. tione
dictu e: Et licet S. Doctrina ex fine reario em

disponat ad fructione^m Dei, qua actus & Volun^{tas},
tatis, adeoque practica fit. 29

Ob. 6. scientia, cujus finis & opus, practica est.
atque scientia thelogica finis & opus; ergo pra^{cti}
ca est, n^{on} speculativa. prob. Min: finis sci^{en}
tia thelogica est Deus, ut finis ultimus assequi^{bilis},
sibilis p^{er} nostras actiones morales: atque finis
ultimus assequibilis est opus, n^{on} quidem physi^{ca}
est, sed moraliter tale, ubi ex primu^m ante
data^m Respon^{sio}ne patet; ergo S. Thelogica finis est
opus; proinde practica erit, n^{on} speculativa.

R. D. Maj: scientia, cujus finis & opus, practica
& conformiter ad opus. O. Maj: scientia, cujus
finis partialis tm, et ordaris est opus, ita sim^{il}
plicit^{er} practica est. N. Maj: et D. min: atque
scientia thelogica finis partialis et ordaris est
opus saltem moraliter tale. O. min: finis vel
adequatus, vel primaris. N. min: Dicitur
est in prenotando B. num: 40. Raone^m practici,
vel speculativi desumenda^m est ex fine intrinseco,
et primario, qui in S. Doctrina ex dictis n^{on} est
Deus ut assequibilis, sed Deus in raone prima Ver^{it}
ritatis in patria, p^{er} fide^m speculabilis in via se^{cu}
cundum suam certiam et attributa. Quare dato,
vel p^{er} possibile vel impossibile, q^{uia} nulla creatura
viatoris Deo olim frui potest, S. fin^{is} thelogica ex
fine primario subsisteret, et in tali casu simpli^{ter}
citer foret speculativa, n^{on} est haberet actus, nisi

speculativos, quibz explicaret sentiam et attri-
buta tum Dei, tum angelorum, item mysteria
Trinitis et Incarnatis, imò etiam de actibz huius
tractaret, in tali tñ casu tñ eorū sentiam ex-
plicaret sine omni habitū raonē exercitū.

Cum verò spes dñā nos in Deum provocet, ut
ardue quidē assequibile, et cum fide em̄ fci
virtutem tractet nostra thlgia, hinc princi-
paliter quidē speculativa ē, cum principaliter
ter de fide tractet secundū se, raris' verò et
partialiter practica ē, q̄ fides dñā sociam
sibi quasi indivisibilem virtutē fci in via
postulat, quā raonē et illa raonē praxi
inquit, q̄ primā veritatē em̄ ut assequibile ex
fine secundario p̄hendit.

62. Ob: 7. Practicū et speculativū sunt differentia essentialis
habituū, et actuū intellectualium, ut docet ar: 1.
6. metaphys: cap: 1. et 3. q̄ impossibile ē, q̄ conven-
niant eidem cognitioni et scia, sicut impossibile, idē
ē rugibile et hincibile. Consony. de raonē
notitia speculativa ē, sifere in cognitione Ver-
ritatis, de raonē notitia practica verò ē, n̄ si-
sere in sola cognitione Veritatis, sed ordinari ad
opus: atqui sifere in cognitione Veritatis, et in
ea n̄ sifere, sed ulteriq̄ progredi, ē q̄tradictorium,
eidē am̄ habitui q̄tradictorium essentialiter convenire
n̄ pot̄: q̄ cum practivū et speculationē sint dif-
ferentia habituū essentialis, eidē scia et habituū

nil convenire n̄ possunt.

Varia Doctorum ad hanc obediētiā dāz Responsio, qua-
rum gemina ceteris nobis proplacet: altera ne-
gans et. altera q̄ inficiens. Unde primo N.
H. cujus falsitate ex Philosopho B. de aa, ubi
Intellectus speculativus, inquit, practicus fit per ex-
tensionem. P. Doctor ostendit p. i. q. 79. a. 11.
docens: practicum et speculativum accidentaliter se
habere ad intellectum, sicut accidit apprehenso ordina-
ri ad opus, vel n̄ ordinari, p̄inde habitus em̄ et
actus intellectivi accidentales tm̄ differentia sunt, pra-
cticum et speculativum, n̄ vero essentialiter. nihil
ming T. A. et D. q̄s. q̄ impossibile ē, q̄ conveniant
eidem cognitioni et scia, si practicum et specula-
tivum ratione habitus sumat adaguate. C. si se-
mat tm̄ inadaguate. N. q̄s. vel subdistinguo.
sub eadē ratione et motivo. C. sub diverso mo-
tivo. N. q̄s. Volo dicere, q̄, licet practi-
cum et speculativum forent differentia essentialiter,
q̄s. practicum adaguate convenit habitui, et
eidem similiter convenit speculativum, atq̄ sic eide
habitui convenire n̄ possunt, tm̄ speculativum inad-
aguate conveniens, et similiter conveniens practicum
eide habitui convenire possunt, sicut eide hōi que-
nire p̄t ee corporeum et incorporeum, inadaga-
tum, licet corporeum et incorporeum substantia differ-
rentia sint essentialiter. Quare cum S. Intellectus
inadaguate tm̄ practica fit, et similiter inadaguate

speculativa, licet practicum et speculativum dif-
ferentia forent certae, eidem tñ thlgia possent
convenire.

64. Ad Bonifacium D. min: aliqui sistere in cognitione ve-
ritatis, et n̄ sistere in eadem sml et semel, et
secundum idem modum, e q̄radictorium. C. vel sive,
cessive, vel secundum diversum modum sistere et n̄ si-
stere in e: N. min: et D. q̄s: q̄ cum practicum
et speculativum: eide scia et habitui sml conve-
nire n̄ possunt adaequate, ita, ut eadem scia sit ad-
aequate practica, et similiter adaequate specu-
lativa. C. invenire n̄ possunt inadaequate, ita, ut
eadem quidem scia secundum diversa tñ media sit inad-
aequate practica, inadaequate speculativa. N. q̄s.
Non secundum idem modum S. doctrina practica e et
speculativa, nec adaequate, sed secundum diversa, et
inadaequate: practica scil: in q̄m disponit ex fi-
ne Deo sibi sectatore ad fructione Dei; specu-
lativa vero, in q̄m principales ejus actus sunt de
sentia et attributis tum Dei, tum angelorum, de
mysterijs Trinitatis, et Incarnatis: qua oia ab
homine operabilia n̄ sunt, sed speculabilia tñ: ad
hoc aut, ut fiat q̄radictio, oportet ex dialecticis,
q̄ idem utriusq̄ extremi sit modum, quare nulla
oritur q̄radictio, licet S. thlgia partim practi-
ca sit, partim speculativa.

sectio 2^a.

An S. thlgia unus formaliter sit habitus, isq̄
subalternatus?

Duo in hac sectione resolvemus, quorum discussione
Doctores comiter inter prolegomena expediunt, an
scilicet: *Thlgia* nostra una et simplex sit qualitas, an
plurium habituum aggregatio? Item an ea scientia
visionis in *Cartia* perfecte subalternata sit? pro quorum
pleniori notitia

Pronotandum est .i. praterquam quod certum sit, prima
diversitate generica scientiarum sumi ex diversitate
luminis naturalis, vel supernaturalis, sub quo scia sua
obta attingunt, unde scia beatorum quae procedens
ex lumine gloriae, et *Thlgia* procedens ex lumine
divinae inspirationis, seu fidei, quae differunt a meta-
physica et alijs scientijs naturalibus procedentibus ex
lumine naturali intellectus: insuper convenire Doctores,
unitate vel distinctione, sive generica sive speci-
fica scientiarum dependenda esse ex unitate vel di-
versitate obtae formalis quae, seu rationis formalis sub
qua, non vero ab obta materiali, utpote quod non ratione
sua, sed ratione alterius ab habitu consideratur.

Pronotandum est .ii. ex dialecticis, principale scien-
tiarum divisione, esse in subalternante, et subalter-
nata, hoc est, in eam, quae subordinatur alteri, et
ab ea dependet, ac subalternata dicitur, et in eam,
cui altera subordinatur, et a qua dependet, ac
subalternans vocatur: quae vero ad hoc, ut aliqua
scia proprie subordinetur alteri, requirantur, non quoniam
ex integro inter Doctores: multi enim Thomista
requirunt .i. ut scia subalternata accipiat sua prin-
cipia a subalternante, unde illa dicitur incipere

ubi hoc definit. 2. ut scia subalternans et sub-
 alterna, qua tales, sicut sunt, aut saltem esse possunt
 in eodem subjecto. 3. ut per obtem subalterna obtem
 subalternans accidentaria addat essentia. Exempla
 trium harum conditionum habet in scia musica, qua
 subalternans arithmetica. 1. namque illa arithme-
 tica conclusiones assumit hinc principia suarum con-
 clusionum, 2. in eodem subjecto est compositibilis cum
 scia arithmetica, et 3. obtem arithmetica, qui
 numerus est, accidentale addit essentia, ratione scilicet
 sonori.

67. Limitant alij positivas conditiones, et dicunt 1. non esse
 necesse ad scientiam proprie subalternatam, quod accipiat ab
 solute et simpliciter sua principia a scia subalternans,
 sed sufficere, si accipiat secundum quod, secundum eviden-
 tiam scilicet: quod non habet, nisi per sciam superiorem, in eodem
 in quo salvari dependentia inferioris a subalternans
 2. neque necesse esse, inquirunt, quod scia subalternans,
 qua talis, sit, aut esse possit cum scia subalternata, qua
 tali, et accipiat proinde accidentalem essentiam ponit,
 sed sufficere, quod cum illa precise secundum substantiam sum-
 pta in eodem subiecto esse possit, licet actu cum illa
 esse per impedimentum accidentale immediatum. et 3. requirunt
 ut scia, quod habeat idem obtem modum, quod habet scia
 subalternans, cum aliqua tamen essentia accidentali:
 ita multi enim ex Thomisticis. his ita notatis, fit

68. *Assertio Prima* 1. scia una tantum formaliter scia est. Ita S. D.
 hic art. 3. in Corpore, dicens: Dicendum, sacra

doctrina una scientia est. Eadem fere
habet arti. & in illo.

32

Probatur raone S. Doctoris, desumpta ex arguto
sed contra. arti. & illo. Scientia, cujus unum
tm est obtm foale, et ras foalis sub qua, ipsa
em una tm est foaliter, atqui S. Thlgia unum tm
est obtm foale, et ras foalis sub qua: go em
major suadet ex prenotato i. minor vero ex
dictis arti. prae: de obtm S. Thlgia certa est,
et ita probatur. n. sub alia raone S. Thlgia attingit
obtm suum maale, nisi qdmg cognoscibile per re-
velatione virtute; go sola et unica revelao virtus,
alij ras foalis est, sub qua in obtm suum fertur S.

Thlgia.
Conformis. Ideo Physica una tm sua est, licet tra, 59.
et de Corpore simplici, mixto, aoto, inaoto
ideo em metaphysica una tm sua est, licet de
Deo agat et creaturis, q. ita oia q. siderat sub raone
foali reali, hoc vero, q. de Deo et creaturis
agit sub una raone entium reali: go em, licet
S. doctrina de Deo tractet et creaturis, q. tm de ipse
tractat sub una raone foali, revelaoe scil:
Virtuali: sacra est Thlgia pcedit ex creditis, atq;
oia oia, de quibz tractat, q. siderat, qdmg scibilia
p. discursum pcedente ex creditis, seu qdmg scibi-
lia dependenter a revelaoe dna per discursu ap-
plicata: una foaliter erit scientia, unitas
namq; habitus ex com. Doctoru placito desumitur ab
unitate raonis foalis.

70. *Affertio 2da.*
Licet, si conditiones pro scientia subalternata quasi essentialiales posite num: 68. in rigore sumantur, ratio scientia subalternata nostra theologia competere nequeat, tñ, si cum facta limitatione accipiantur, quin minus nostra theologia scia visionis subalternata sit, nil notum obstat. ita in re coniter DD.
Prima pars suadet ex eo, qd nostra theologia in oi ferè conditione ibi posita deficiat; i. namq; ex copiose dictis qstat principia theologiae articulos ee fidei, qua nostra theologia n̄ tam a scientia subalternata visionis scil: in patria, quã ab habitu fidei desumit utpote qui juxta sapientis dicta per S. Doctores habitus e principiorum nostra theologia: imò dato, n̄ concesso, qd nostra theologia sua principia a scia visionis emendicaret, necdum tñ hac prima conditio perfecte subsisteret, nam vi hujus conditionis, ut cum Usamperto docet B. Cendelmayer, n̄ sufficit, ut principia scientia subalternata quomodocumq; emendarentur et manifestentur a scia subalternata, sed requiritur insuper, ut illa manifesta fiant modo scientifico et probativo, q̄ter utraq; tam subalternata, quã subalterna, et vicissim p̄rie sit bifurcata, quã scil: tñ n̄ e scia beata habita per lumen gloria, unde et prima hac conditio deficit. Præterea em deficit altera conditio conjunctio scil: nostra theologia, quã talis, cum scia visionis quã talis, hoc e quã talis oem ex parte principiorum excludit obscuritate beatis, quã crederant in via,

juxta Apostolum jam n̄ videntibz, in enigmate,
sed facie ad faciem: nostra am̄ thlgia, ubi pote
pcedens ex creditis, obscuritate includit.

Insuper neqz Bria conditione foaliter sustinet
nostra thlgia; illa ē offentia accidentibz talis ē
debet, qua tm̄ supradictis obto maali foaltrantibz,
n̄ vero eam impediatur a conjunctione cum subal-
ternata, similis am̄ diffentia raone nostra thlgia
n̄ datur, illa namqz ē deberet obscuritas: at hoc
dici n̄ pot, obscuritas ē et inevidentia impediunt
positiv gunctione d. doctrina cum sua visione, qua
ex claris pcedit, n̄ obscuris: Qui proterea aucto-
rit, q̄ memorata accidentibz diffentia debeat ē
accidentibz respu sua foaltrantibz, n̄ vero respu sub-
alternata, dum e contra inevidentia am̄ foaltrante
pso plane accidentalis sit, nostra eti thlgia
juxta illud S. Hieron: in epist. ad Paulin: dif-
camus in terris, quoru scientia perseverat in calig-
in patria manebit, n̄ tm̄ obscura, sed clara et
evidens, ubi juxta Apostolum, Deus, que hie per
fidei suspicimus, ibi videbimus, sicuti ē: p̄inde si
posita conditiones sua subalternata centrales suppo-
nantur, similis sua nostra thlgia ē n̄ poterit.

Quod si tm̄ primu facta gditiones sub facta num: 67. 71.
limitatione accipiantur, nil obstat, quin ming sua
subalternata nostra thlgia dici queat, qua Bda asserti
pars ē. Cujus ras desumitur ex eo, q̄ in simili
terminoru usu conditiones posita sacra doctrina
conveniunt: Primo namqz S. doctrina a sua visione

assumit sua principia, n̄ q̄m simpliciter, sed
secundum q̄, nimirum secundum evidentia; principia
ē scilicet thlgia sunt articuli fidei, qui licet re,
spectu nostri et habentū fidei summē certi sunt,
et evidentes, evidentia fidei, resp̄ sui t̄, et ter,
minative evidentes n̄ s̄, nisi per evidentia visio
nis beatifica, qua raone dici p̄t, nostra thlgia
assumere sua principia secundum q̄ a scientia superior
re visionis scilicet in patria. 2do em̄ nostra
thlgia salte secundum thlgia, ut dicitur num: 73, cum
scientia visionis in eodem subjecto stare p̄t,
per q̄ 2da q̄stio adimplet. Præterea 3tia
q̄stio nostra em̄ thlgia adimplet: qua t̄m lau
datissimū Thomista Gonet in Dignis: proœmiali
de nosa thlgia art: 2. n̄ improbabiler docet,
ad scientia subalternata per se n̄ requiri, nisi
quando sine illa haberi n̄ p̄t dependentia prin
cipiorū scilicet subalternata a scia superiore, obtm̄ illa
limitatū s̄t et finitū, dum ē contra ex dictis
palam ē, obtm̄ nostra thlgia infinitū ē, et
ilimitatū, Deum scilicet: nec n̄ dependentia per prin
cipia q̄stio salvari: / vi namq̄ conditionis 3tia
aliud n̄ requirit, quam q̄ id, q̄ supradicitur, sit ac
vidente obtm̄ maali, ē am̄ evidente Deo, qui est
dictis obtm̄ maali principale ē, q̄ cognoscatur
vel per lumen glorie, vel per lumen fidei, aut re
velaōis virtutis, qua thlgia nostra supradicit.
Certum p̄inde ē, q̄, licet nostra thlgia scia

juris subalternata n̄ fit, si conditiones num: 66. po-
 sita ad seiam juris subalternam in suo rigore
 supponantur essentialiter, talis tñ eē poit, si cum data
 limitatōne modo facta conditiones sumantur:
 atq; adeo profers quæstio, h̄j potius ē de nomine,
 q̄ scil: scientia subalternata dici debeat, quā de re,
 et an nostra theologia habita sit seia visionis verē
 subalternata: unde forte evenerat, q̄ S. Doctor
 nostram theologia nungua vocaverit subalternata,
 nec scientia beata subalternata, sed superiore, etia
 tunc, dum theologia inter et seia subalternata compa-
 raone instituit, plus n̄ edisserens, quā illa seien-
 tijs subalternatis similes eē in eo, q̄ procedat ex
 principijs n̄ aliter quoad se notis, quā lumine
 superioris seia, quā raone comiter conceditur a no-
 stra ^{atq; totis} Doctoribz, nostra theologia aliquo
 modo subalternari seia beatorū. Et dictis tñ

Colliges i. et si theologia nostra subordinaret seia beatorū,
 eam tñ n̄ subalternari seia discursiva, sed seia visionis: cuius
 ratio ē q̄ seia discursiva / qua em Vespertina dicit, q̄ fit extra Verbu,
 in quo quasi in claro mane cuncta videntur clare, adeoq; quasi
 tenebrosiens cognitio ē respectu seia visionis in Verbo, seu
 scientia matutina: / subtiliter n̄ differat a nostra theologia,
 sed ipsamet fit, prout ē in statu pfecto a theologia vitali acciden-
 taliter tñ quasi pfectu ab imperfecto distincta. Proterea em,
 q̄ seia subalternata illi subordinari debeat, a qua principiorū
 evidentia sumit, nostra am theologia sicut et seia discursiva
 beatorū, suora principiorū, articulorū scil: fidei evidentia
 desumit a seia visionis juxta illud S. Doctoris: qua in via cre-
 duntur in patria videntur in Verbo: q̄ em seia visionis sub-
 ordinatur.

Colliges 2. nostra theologia quoad seia duratura fore

72.

73.

in patria, ad cuius evidentiam sciendum est, esse in patria
beatos deducere conclusiones ex principiis formaliter revela-
tis, si quidem revelatione obscura, qua in patria locum non
habet, sed clara, et per visionem Verbi facta, qua scien-
tia discursiva dicitur et Vespertina beatorum. Unde Obli-
gendi ratio est, quod in patria maneat primo Subjectum nostra
theologia scilicet: habitus: 2do obiectum formale quod, Deus nimirum,
qua cognoscibilis per revelationem virtualem ex principiis
formaliter et clare revelatis. unde 3tio ratio formalis sub
qua nostra theologia in patria perseverat, neque aliud quam ad-
strui potest, ratione cuius ea in patria destrui poterat: offer-
et illam manere palam est. Dari autem in patria discursi-
um formale, per quod ex principiis lumine gloriae cognitibus
beati formaliter deducuntur quaedam Veritates extra
Verbum per species proprias cognitivas, deducitur ex S. Doctore
p. 3. q. 11. a. 3. ad 3. dicente: Uti discursu est conna-
turale auctus beati. ab hoc alibi. Unum adhuc
notatum volo, quo plurima huius et prioris articuli
resolutionibus aptatur claritas: habitus scilicet: nostra
theologia tam a suis principiis dependere et generari ab
actibus fidei, qui quidem essentialiter obscuri sunt, non in
N.B. qua obscuri sunt, sed qua habenti fidem per habitum
fidei per se noti, unde inevidentia thelogiam nostram in
patria consistere non obstat, quod revelatio virtualis non movet,
qua obscura, ex quo 2da assertio cum suis colligendis
manifesta est: Contra primam vero
74. Obijciatur i. S. theologia scientia est, qua homo insensibiliter per
rationes suas, atque scientia qua homo insensibiliter per rationes
suas, una non est, sed multiplex: 2do enim S. theologia una non est, sed
multiplex: min: prob: eadem ratio est de scientia, qua in
sensibiliter homo per rationes suas, qua est de illa, qua insensibiliter

per rationes creaturarum, de quibus est, de quibus homo instruitur
 per rationes creaturarum, de quibus est instruitur per rationes
 rationes duas: atque scia, qua instruitur homo per rationes crea-
 turarum, est multiplex, quae et species diversa, sicut mora-
 lis, naturalis etc: ergo est scia, qua instruitur homo per rationes
 duas, debet esse multiplex.

Res. N. min: cum maiore sua potentia, licet est homo de
 istis instruitur per rationes duas, de quibus instruitur per
 rationes creaturarum, non tamen pari passu, de quibus per ratio-
 nes duas sub una speciali ratione instruitur per, de quibus est per
 rationes duas sub una speciali ratione instruitur per, quanto
 est altior est cognitio, tanto est magis una, et ad plura se
 extendit: unde S. Doctor in primo articulo 2. in corpore id
 primum demonstrans per exemplum docet, quod intellectus divinus, qui est
 altissimus per lumen, quod est ipse deus, rerum omnium cognitionem
 habet distinctam, a quo exemplo desumptam paritate, ita
 inquit, cum ista scientia sit altissima, et per ipsum
 lumen inspirationis divina efficaciam habens, ipsa unica
 manens, non multiplicata diversarum rerum cognitionem ha-
 bet, non tamen in omnibus, sicut metaphysica quae quae considerat
 omnia, in quibus sunt entia, non descendens ad speciem cognitionem
 moralium vel naturalium, ratio est entis, cum sit diversifi-
 cata in diversis, non est sufficiens ad specialem rerum cog-
 nitionem, ad quarum manifestationem divinum lumen in se unum
 manens sicut Beatus Hieronimus in primo Celestis Hieron-
 rarhia efficaciam habet. Ita S. Doctor loc: cit: ex
 quo Responso patet.

Ob: 2. Iuxta Philosophum in 1. posterior: una scia de
 debet esse unig generis scilicet: atque S. Doctrina non est unig
 generis scilicet: ergo etc: Prob: min: de quibus thologia
 tractat, deus est, et creatura, atque deus et creatura

n̄ reducuntur in unum genus: go em̄ S. Doctrina n̄ ē
unig generis subjecti. Min: prob: qua reducuntur in
unum genus, participant aliquid idem, atqui Deus et
creatura n̄ participant aliquid idem, illud ē fore simpliciter
et prius utroq; q; raone Dei subsistere n̄ pot:
go em̄ Deus et creatura in unum genus n̄ reducuntur.
R. N. min: cum minore sua probatōis, ad cuius probatōis
nem D. Maj: qua reducuntur in unum genus, participant
aliquid idem, vel analogice, vel univoce. C. univoce
per N. vel subdistinguo. si genus, in q; reducuntur, unum
vocal fuerit. C. si analogice. N. Maj: et D. min: atqui
Deus et creatura n̄ participant aliquid idem univoce.
C. analogice. N. min: @: Ad illud q; additur,
illud scil: in quo convenirent, fore simpliciter et prius
utroq; dicendum ē, n̄ oportere, q; genus secundum se et
realiter sit prius, sed tm̄ q; prius sit secundum nostrum in-
telligendi modum, et concipiat aliquid 2do intentiona-
liter magis cone; aal ē Adami iuxta dicta in se-
gna g̃ta Velle Fonseca realiter prius n̄ fuit,
quam rationale vel hocceitas Adami, et tm̄ genus
erat, ac illud unum, quo conveniret, saltem secundum
possibile aali bruti: raone Dei am̄ et creatura
tale unum adstrui pot̄ ex metaphysica pot̄, ubi dictum
ē, raone entis respectu Dei et creatura unum q;
cone ē, n̄ q;dm comitate univocōis, sed analogice,
q; Deo soli g̃venit per essentiā, creatura tm̄ per
participatōem: quare S. Th̄gia em̄ ē sc̄ia unig
generis subjecti unitate analogice, n̄ unitate uni-
vocōis, de Deo etiā principaliter agit, de creatura
am̄ secundum q; referuntur ad Deum, vel tm̄ principium

vel finis, per qd habet analogia Creatoris ad
creaturam, qua in eo sita e, qd unum ee et
ratione ab altero recipiat.

Ob: 3. Ca, qua st ab ope nostro, sicut opa Viri-
subul, et qua st ab ope nae, n reducuntur in
eandem scientiam, sed unum ptinet ad morale,
alterum ad naale: atqui thlgia nostra tractat
de his, qua st ab ope nostro, agit e de Virtutibus,
vitijs et praeceptis, debeat em de his, qua n
st ab ope nostro, sicut de angelis et alijs
creaturis; qd de quibz tractat thlgia, n redu-
cuntur in eandem scientiam, qst thlgia n una tm erit
scientia.

76.

Q. D. Maj: Ca, qua st ab ope nostro, sicut opa
Virtutis, et ea, qua st ab ope nae, n re-
ducuntur in eandem scientiam, si secundum generas et
particulares rationes sumantur; C: si sumantur, qstqz
sub una generali ratione tonantur. N. Maj: et D:
min: atqui thlgia nostra tractat de his C:
secundum generas et particulares, qstorum rationes. N.
secundum qd dependant lumine dno inspiratio. C: min:
et sub distinctione qstis, N. qstis. tunc solum
ea, qua st ab ope nostro, et ea, qua st ab ope
nae, reducuntur in diversam scientiam, se quando
considerantur secundum generas particulares rationes, mo-
ralis v. g: aut naalis, n vero si per unam generalem
rationem detinentur, inattentam particulari cujuscuzqz
ratione, ut patet ex scientia metaphysica, qua
una scientia e, licet sub ratione entis realis, qd
obtm metaphysica e, ea, qua st ab ope nostro,

et ea, quae sunt ab ope nostra, consideret: cuius ratio est, quod unitas aut pluralitas habitus ab objecto formalis, non materiali spectanda veniat iuxta Philosophos.

77.

Ob: 4. Ad unitatem vel diversitatem habitus, non sufficit unitas vel diversitas objecti formalis, sed est opus, ut circa illud obtem nulla essentialis et diversa sit sursum granda difficultas, uti patet in arte fusoria et subsculptoria, quarum idem est obtem formale, forma v.g. mercurii, eo tamen non obstante, duplex diversus est habitus, atque in thlgia sunt diversa sursum granda difficultates, saepe est thlgus habet facilitatem ad unam conclusionem, et difficultatem circa aliam; go ad: Conformer. Vbi dicitur, versus datur procedendi modus, diversa datur sursum granda difficultas: atque in thlgia diversus datur procedendi modus, modo etiam procedit ex duabus reuelatis, modo ex una reuelata, alteram vero lumine nostra nota; go est in thlgia diversa datur sursum granda difficultas.

78.

Q: ad obtem. N. min: ad rationem adjectam dico, quod illa difficultas non se teneat ex parte objecti formalis, sed ex parte ipsius operantis ex defectu vel exercitio, vel materia non satis cognita, aut studio logicali, defectu cuius formam syllogisticam applicare ignorat; novus autem habitualiter habitus non datur, nisi difficultas sursum granda, essentialis sit, et se teneat ex parte objecti formalis; quod vero difficultas, quam thlgus in suis discursibus experitur, non se teneat ex parte obtem formalis, inde liquet, quod thlgia nostra non solum sit unum obtem formale quod, sed est una ratio formalis sub qua, ex cuius diversitate tamen similis difficultas

pullulare deberet, quemadmodum contingit in arte fu-
soria et sculptoria. Unde

Ad. conformacione D: Maj: ubi formaliter diversus
dar procedendi modus, diversa dar supradia dif-
ficultas. C: ubi materialiter tm diversus dar pro-
cedendi modus, diversa dar supradia difficultas.

N. vel subdistinguo. Difficultas accidentalis - C:
sentis. N. Maj: et D: min: atqui in thlgia
datur formaliter diversus procedendi modus, N. min:
materialiter diversus. C: min: et sub facta sub-
districtione majori, distincto gpe, N. gpa.

S. Doctrina siue procedat ex utraque revelata,
siue ex una revelata, et altera naturaliter
evidente, unum tm hbt formaliter procedendi modum,
spectans scil: utrobique conclusiones suas sub eadem
raone finali Veritatis a Deo virtualiter reve-
lata, q ad unitatem habitus sufficit. neqz offi-
cit, q quandoqz procedat ex premissa evidenti,
hoc e mere p accidens contingit, dum alio fine
tali premissa n utar, qual ut imbecillitati
intellectus proione de fide n penetrantibus suc-
currat, atqz similitur ad inferenda conclusionem
virtualiter revelata media naturali evidentia
inducat, unde finis intensus discursus thlgii
diversus n e, siue ex una, siue ex gemina reve-
lata procedat, tota vero diversitas se tenet ex
parte evidentie magis vel minus nota, q in
simili casu ad maale proiois reducitur.

Ob: 5. si thlgia unus tm formaliter habitus foret,
id contingeret, q procedendi modus alius n e, qual
procedere ex creditis,

atque hac rāo n̄ videt̄ relevans, oēs ē scia
naales p̄cedunt ex principiis notis per habitū
Intellectus, et t̄m n̄ p̄stituant una scientia: q̄d S.
Thlgia negs ex hoc unq̄ erit foaliter habitus.
Conformar. dato casu, q̄ quo Deus infunderet ali
cui oēs scientias naales, sicut protoparenti
nostro Adamo factū credimus, scia naales in tali
casu forent q̄e et sp̄e distincta secundum res con
sideratas, n̄ obstante unitate infundentis: q̄d
militer licet S. Thlgia oia de quibz tractat,
attingat per unitate revelatōis d̄na, hac t̄m uni
tate n̄ obstante secundum res diversas in S. doctrina
consideratas, plures dari possunt habitus Thlgici, con
sequenter et princeps asserti rāo ruit.

81.

Q. N. positam in majore rāone debite t̄m in
Intellectu n̄ ē rāone relevante pro unitate
habitus ex eo, q̄ scia naales p̄cedentes ex habitu
Intellectus cognitōis principiis n̄ una t̄m p̄stituant
scientia: nam posita rāo ut vim habeat, intel
ligi debet, q̄ procedendi modus alig n̄ ē, quā p̄
cedere ex creditis per unitate objecti motivi
q̄ ē virtualis revelatō, qualis unitas in scien
tis naalibus n̄ dar, a qua t̄m foaliter unitas aut
diversitas habitus desumitur. Proterea
ipsa fides d̄na, ex qua procedit S. doctrina, una ē
ex dicendis de virtutibus Thlgicis, n̄ am unus t̄m ē
habitus Intellectus juxta Philosophos, cum habitus Intellectus
sit habitus principiorum, quā alia et alia sp̄e em
diversa ē possunt: unde ois paritas deficit.

Ad conformacionem C. A. N. g. et paritate. diffari, 82. 38
has e, q in casu, quo Deus ses scientias naales in
fundaret uni subjecto, licet unu eet principiu esse
ctiuu, diversa bn forent spc et gce principia foatia,
seu objecta motiva, a quibz unitas vel diversitas
habituu mensurari debet juxta dicta in Philoso
phicis: dum egra revelat dca n sit principiu esse
ctiuu. Sed foale et motivu, sub quo, qua tractare
solet, gderat: unde ex hujus unitate recte arguitur
habituu unitas, pessime vero ex unitate infundentis,
atqz adeo licet scia naales in simili casu spc et gce
diversa forent, una bn nostra thlgia gderet ex uni
tate revelatiois virtualis, qua ejusdem scia obtm no
tivum e.

Sectio 4ta.

An S. Thlgia sit habitus entitativus supernaturalis?

item an discursivus?

Dupliciter aliquis habitus supernaturalis dici potest, sicut et Duplex 83.
distinguitur supernaturalitas, entitativa scilicet seu intrinseca, et ori
ginalis, extrinseca, seu extrinseca: habitus entitativus supernaturalis
ille dicitur, qui secundum se operatur vires naturae, et a solo Deo
et infusione pululare potest, extrinsece vero supernaturalis vocatur, qui
licet studio et labore huius partis fit, ad supernale objectum tamen
trahitur, aut per supernalia principia originatur, qualiter originaliter
supernaturalis appellatur. Status igitur questionis est pro prima
parte, an assensus, vel conclusio thlgia ex revelatione deducatur,
ita scilicet cum est habitus specificus ab actibus, actus autem S. doctrina
sit conclusio thlgia, qualiter hoc supernaturalis erit, taliter et
S. doctrina erit supernaturalis: sit in sua entitate et intrin
sece, an ratione principiorum et objecti tamen, seu originaliter
aut extrinsece supernaturalis? Pro 2da vero parte quaeritur,
an non obstantibus, quod fides divina, cui simpliciter assentimur,
juxta illud Ambrosij lib. i. de sacramentis; tolle argumta,

ubi fides queritur, sit habitus principiorum, S. thlgia
ut pote per quam fides queritur, formaliter argumen-
tativa sit, an n? ad quoru resolutione pro primo sit
Assertio prima.

84.

S. thlgia n? e habitus intentionis, et e entitativa su-
nalis, sed intentionis tm, originaliter et derivativè. Ita
Colligitur ex S. Doctore hic q. i. a. 6. ad 3. ubi studium theo-
logia concedit, licet ejus principia ex revelatione ha-
beantur, cum quo contra sentit Thomistarum, et aliorum con-
tra Molinam, Amicum, et n? paucos alios am Thomistas.

Contra quos

Probatur assertio. i. Nulq habitus ex gèe suo acquisitus,
p? e entitativa formalis: atqui S. doctrina e habitus
ex gèe suo acquisitus: gè n? e habitus entitativa formalis.
minor expressa e S. Doctoris varijs locis, precipue
vero hic q. i. a. 6. ad 3. his Verbis: modus judicandi per-
tinet ad hanc doctrinam, secundum quod studium habet, licet
ejus principia ex revelatione habeantur. idq? experientia
confirmat, quod unusquisq? nostrum in sententijs exprimitur,
cum suo labore et studio eandem acquirere conatur.
unde probatur major. Effectus, qui connaturaliter petit causam
proximam naturalem, n? p? e entitativa formalis, effectus
etiam sua causa excedere n? p?: atqui ois habitus ex gèe suo
labore et studio hinc acquisitus, petit causam proximam naturalem
studium scilicet: discursum, et officium naturale: gè nulq habitus ex
gèe suo acquisitus p? e entitativa formalis.

85.

Neq? dicas: Causa habitus thlgici e premissas, qua sunt
actus fidei formales, unde, cum qualis causa, talis effectus,
causa am habitus thlgici p? formalis est intentionis et entita-
tativa, tale habitus em ipsa thlgia fore. nam
q. procul dubio qd e, conclusionem demonstrantem ex

promissis legem caris, pcedere, eatenus, qdeng pprimè
 et immediate detinere habitum ad assensum conclusionis,
 at n' ming certum e, actus fidei per se immediate et
 proxime n' detinere ad assensum conclusionis ~~thlgia~~
 thlgia, sed mediate solum, mediante scilicet: discursu, et
 gratia naturali, quare, cum discursus causa remota detur,
 minor et modificet per causam proximam, effectus em
 causa proxima proportionet n' remota, actus am fidei
 causa tunc sunt remota conclusionis thlgia, studium vero,
 discursus, et gratia naturalis sunt causa proxima assensus, n'
 obstante formalitate actus fidei, habitus tunc assensus,
 et conclusio thlgia n' erit entitativè formalis, sed
 naturalis, sicut causa proxima naturalis. Qui praeterea
 accedit, qd habitus entitativè formalis vires naturae excedit,
 dat, et a solo deo infundat ex num: 803. Dum ergo
 habitus acquisiti, qualis thlgia e, studio et labore hinc
 acquirant, offer naturae vires n' excedant, pinde nullus habitus
 ex gratia suo acquisito entitativè formalis esse poterit.
 Probar 2. Ratio formalis qua n' specificat habitum, 86.
 nisi qdeng sube rationi formali sub qua, atqz adeo si
 ratio formalis sub qua n' e entitativè formalis, neqz
 habitus talis erit, empi ratio formalis qua talis foret,
 atqui ratio formalis sub qua thlgia n' e entitativè
 formalis, ea e e revelatio divina, n' quomodocumqz, sed ut
 seducta per discursum, ita, ut quasi formale objecti motivi
 thlgia sit discursus, qui eo ipso, qd acquisitus sit et hinc,
 entitativè naturalis e, ne effectus suam causam excederet: 80.
 neqz ipsa thlgia habitus erit entitativè formalis.
 Neqz dicas: discursus e solum conditione applicante, veri- 87.
 tate promissarum ad assensum conclusionis, conditione am tunc
 cum applicante n' imutare modum agendi formale promissarum,

S. thlgia
 liter arg
 pro prim
 ablativa
 nativa
 ubi dicitur
 volente
 et ablativ
 in thlgia
 o acquirit
 na e hinc
 sine p
 praejue
 p
 t
 p
 coher
 p
 effectus
 ex q
 inal nat
 hinc
 que p
 effect
 e et o
 nam
 rand

adeoq; nec obviare discursus, quin magis thelgia
hbitus fit entitativè formalis. nam
Contra è q; obtm motivu s. thelgia n fit revelat
quomodocunq; sed revelatò virtualis, seu deducta per
discursus, ita ut assensus et evidentia conclusionis
theologica immediate resolvat in artificiosa mediij cum
extremis combinaone tpm cas propina assensus, et
distinctivè thelgia à fide, q; hac simpliciter assert
assentibus revelatis immediate pter auctoritate dicen
tis, thelgia verò pter discursus, et naale ghtis con
nexionem cum præmissis, unde raone hbitus scientifici
adimplet, de cuius naa è discursus, dicente Philosopho,
scientia è habitus per demonstratione acq;isitus. rater
igitur, q; discursus n fit mera ghtis applicans, sed quasi
scale istis raonis formalis sub qua, quam scil: formalis pat
et quo fit, ut glit hng conclusioni thelgia n prædic
assentiar pter revelatone extrinsecas et testimoniu dei
sed q; conclusio virtualiter revelata connexionem naale
habet cum præmissa, et per legitima ghtis deducitur.

88.

Assertio 2da.

S. Thlgia è habitus formaliter discursivus. Ita S. Doctor hic
art: 8. inquit: Dicendum q; sicut alia scientia n arguitur
tur ad sua principia pbanda, sed ex principijs arguitur ad
ostendendu alia in istis scientijs: ita hac doctrina n ar
gumentat ad sua principia pbanda, sed qua st articuli fi
dei, sed ex his pcedit ad aliquid ostendendu, sicut Apostolus
i. Cor: 15. ex Resurrectione Christi arguitur ad resurre
ctione eorum. Ita S. Doctor. Cujus raò desumit i. ex
S. scriptura 2. Tim: 2. ubi dicit: ois doctrina divinitus
inspirata utilis è ad docendum, ad arguendu, ad corrigendu,
ad corripiendu, ad erudiendu in iustitia: talis aut
doctrina è thelgia: gò q; Item ad Tit: 1. oportet

Episcopus amplecti eum, qui secundum doctrinam est, fideles
sermone, ut sit potens exhortari in doctrina sana, et
eos, qui contradicunt, arguere. et alibi passim, qd
sicut: Christus ipse contra Phariseos et Judaeos, ut Evan-
gelia testantur, aut Apostoli, ut DD. Petrus et Paulus
contra Simonem et alios argutatos fuisse, ex Actis Apo-
stolorum constat, argutabantur, sicut et S. Patres Patres
contra haereticos disputasse, et hodie adhuc disputare
palam est, beneficio sacri habitus thlgeri.

Probari aperiens ratione. De ratione scientia est, qd ex
principiis certis et infallibilibus de suo objecto demon-
straciones deducit, atque S. doctrina est ex dictis vere et
sive dicta scientia; qd em de illis ratione est, qd simili-
ter de rebus & Divis gelusiones deducit demonstrativas.
Neqz hoc de S. thlgeria negatur iri arbitror, quotidiana
doctente experientia, qd ex una vel gemina revelata pra-
missa deducatur et demonstratur Btia quada Veritas vir-
tualiter revelata, eo fere modo, quo Apostolus Gentium
1. Cor: 15. ex Resurrectione Christi deducit resurrectionem
comune, dicens: si Christus predicat, qd resurrexit a mor-
tuis: quomodo quidam dicunt in Vobis, quoniam resurrectio
mortuorum non est: si autem resurrectio mortuorum non est, neqz
Christus resurrexit, si autem Christus non resurrexit, ecce
novam Conclusionem: / inanis est ergo predicatio nostra, in-
anis est et fides vestra. Similiter nostri thlgeri ex
uno articulo clare gcesso alterum negatur deducunt, et
contra haereticos defendunt, contra infideles vero nullum
credentes articulum infallibilitate fidei ex auctoritate in-
fallibili dicentis et revelantis Dei demonstrant, et qd posi-
tiva argutandi via ois per infidelitatem pracluditur, ne-
gative salte pugnant, objecta contra fidee solvendo, atqz

89.

sic credibilitatem fidei ostendendo. Quare ad primum
systemum subsumo: atqui doctrina ex principiis certis et
infallibilibus deducens conclusiones certas et infallibiles
est formaliter argumentativa, neque est discursus rationalis seu ar-
gumentatio aliud est ex dialecticis, quam illatio unius ex al-
tero: ergo S. doctrina formaliter est argumentativa, seu discursus
sua. Q. D. dictis

90. Colliges pro prima assertionem, habitus S. theologiae esse sal-
tem originaliter et derivativè supernales, ad hoc est suffi-
ciens, quod habitus principia sunt supernalia, atque assensus conclusionis
tenetur ad objectum supernale, quod in theologia evenit super-
nare palam est, ejus namque principia sunt articuli et quippe
atque fidei doctrina, qua habitus infusus est, non acquisitus, et quae
asserentivè supernalis, assensus quoque conclusionis theologiae
logica ad objectum supernale terminatur, revelatione scilicet
divina; ergo habitus theologiae originaliter et derivativè est
supernalis.

Sectio 5ta.

Satisfit objectis contra positas assertiones.
91. Ob: i. Illa scientia est entitativè supernalis, cujus ob-
jectivum est supernale: atqui obiectivum specificativum
est formale S. theologiae est supernale, et quidem de ratione
formali qua per se palam est, hoc est Deus est sub ratione
deitatis, et prout attingitur à fide: de ratione
formali sub qua am probatur ex eo, quod per hoc S. theo-
logia distinguitur à metaphysica, quod ipsa quidem agit
de Deo, non tamen, nisi sub ratione primi auctoris naturae, et
sub lumine naturali, S. theologia vero sub lumine divinae
inspirationis, atque principii supernalibus; ergo theologiae
habitus est entitativè supernaturalis.
Q. D. maj: Illa scientia est entitativè supernalis,

cujus objectus specificativus, quia tale, et in se seibi-
 lis e' supernaturale. G. Maj: cujus objectus specifi-
 cativus, in qua tale, neq; in se seibi- a tali scientia,
 sed raone sui tm e' supernale. N. Maj: et D. min:
 atqui objectus specificativus s. thlgia in se specifi-
 cativi et seibi- e' supernale. N. min: raone sui
 tm. G. min: et N. g'ia.

Ad raone positam de
 raone foali sub qua, dicendum e', ea plus n' evin-
 ci, quam s. theologia originaliter et terminative
 e' supernalem, q' ipsi concedimus, a metaphysica,
 quippe distinguitur, q' hac solus sub lumine naali,
 et qua naa auctores Deu' attingat, adeoq; cum raone
 luminis seu principioru', cum raone objecti qua
 talis naalis sit, thlgia vero per principia super-
 naturalia, et sub raone cognoscibilis per revelat-
 nem virtualem Deu' attendat, proinde originaliter
 et terminative supernaturalis sit.

Præterea
 accedit, q' nec Deus, nec revelat' d'na sint ob-
 jectivi s. thlgia, præcisè qua tales sunt, sed
 tm q'long Deus substat revelat'oni applicata qua
 applicata per discursu' et g'ia' naale, qua ex
 dictis num: 85. proxima caa, et proximus specifi-
 cativus e' conclusionis theologia, modificans et
 deternans caa' remota' ad se sui, adeoq; faciens ob-
 jectus secundum se supernale naale in se seibi-
 et specificativi. Sed

Dices: Operatio seu effectus, qui per se, et essentialiter
 exigit requisitu' supernale, ut fiat, e' supra vires
 exigitivas totius nae: atqui effectus hujusmodi e'
 92.

entitativè supernaturalis; qd' em effectus, qui per se,
et essentialiter exigat requisitum supernaturale, ut
fiat, è entitativè supernaturalis. Subsumitur: atqui
Causa Conclusio theologica taliter dependet à
promissa supernaturali, ut fiat; qd' C.
Q. D. Maj: primi syllemi: operatio, seu effectus, qui
per se et essentialiter exigat requisitum supernatu-
rale tgm' proximum determinativum et specificati-
vum effectus, ut fiat, è supra vires exigitivas totius
nae. C: Maj: qui per se et essentialiter exigat
requisitum supernaturale tm' per modum princi-
pii, et determinativi remoti, ut fiat, è supra
vires exigitivas totius nae. N. vel subdistinguo
è supra vires C: originaliter, et precise ratione
habitus principiorum. C: Maj: em ratione sui, et en-
titativè. N. Maj: et D: min: atqui effectus
hujusmodi C: scilicet dependens à requisito super-
naturali seu proximo determinativo et specifi-
cativo è entitativè supernaturalis. C: min:
dependens à requisito supernali seu remoto tm'
determinativo et specificativo è entitativè
supernaturalis. N. min: et similiter distincto
consequente. N: qd' fiat. Pariter ad subsum-
ptum distinguo antecedens: atqui Conclusio
theologica taliter dependet, scilicet tanquam
à specificativo remoto à promissa supernali

Concedo Antecedens. tanquam à specificativo pro-
pino. Nego antecedens et consequentiam.

P. Doctrina quidem ad assensum conclusivum sua
rum essentialiter expetit requisitum supernaturale,
actus scilicet fidei, n. tñ expetit hoc requisitum
tanquam propinquum determinativum et specificati-
vum assensus, sed remotum tantum, n. etenim
revelationi divina simpliciter assentitur theolo-
gus, quò talis, sed ut per discursum naturalem applica-
te, ita quidem ex num: 85. ut discursus et gñia
naturalis sint propinqua, revelatio vero, et
actus fidei remotum solummodo assensus theolo-
gici principium: quare cum juxta Doctos comu-
niter concursus cœ remota determinetur et
modificetur per cœam proximam, qua in theologia
è discursus et consequentia naturalis, hinc
licet ex actibus fidei et premissa, ratione sui
supernaturali, theologia procedat, q. tamen
ex illis non procedit, nisi ut nobis et appli-
catis per discursum naturalem, hac ipsa superna-
turalitas modificabitur per discursum natu-
ralem, ita, ut habitus theologicus, sicut
et ejus conclusio entitativè naturalis
sit, non supernaturalis. Manet itaqz vera,
et certa nostra assertio, contra quã posita
objectio nihil evincit.

Ob. 2: ex Dialecticis assensus Conclusionis effective pro-
 cedit ab assensu premissarum, unde sic arguitur: Premissa
 vere et realiter influunt in Conclusionem in gee caa efficien-
 tis; go em premissa signales n̄ possunt n̄ influere signali-
 tate in conclusionem a se derivatam. Subsumitur: atqui pre-
 missa discursus theologicis sunt signales; go em talis erit
 Conclusio, ac ex q̄si ipse habitus est theologia, cuius actus gelusio-
 nis in dialecticis dictus est, assensu gelusionis effective proce-
 dere ab assensu premissarum quā salius, et in ee foali pre-
 missarum, n̄ in ee maali tm̄: unde ad argum̄ D. A. pre-
 missa in ee foali premissarum, et quā s̄ principium con-
 clusionis, vere et realiter influunt in Conclusionem in
 gee caa efficientis. C. A. premissa tm̄ in ee suo ma-
 teriali vere et realiter influunt. C. N. A. et D. q̄s.
 go em premissa in ee foali premissarum signales n̄
 possunt n̄ influere. C. G. q̄s. premissa in ee suo tm̄
 et maali signales n̄ possunt n̄ influere signali-
 tate. N. vel subtriguo: signali-
 tate extrinseca, originaliter, vel
 em terminative tale. C. intrinseca et entitativa.
 N. q̄s. Gemina premissa revelata, ex quibus discursus
 theologicus procedit in ee maali, seu, prout respici-
 unt habitum fidei, cuius actus s̄, signales sunt: atqui
 q̄s. precise revelata sunt, n̄ sunt principium et
 caa seu premissa foalis discursus theologicis, n̄ e-
 assensu gelusionis caant, nisi q̄s. per lumen in-
 tellectus s̄ artificiose disposita, quae artificiose dis-
 positio maalis est, et gelusiois detonativum proximū;
 quare cum iuxta dicta num: 85. detonativum remotū
 modificatur per detonativum proximū, cui proportionar e-
 factus, hinc licet revelata in ee talium signales s̄,
 q̄ in per maalem dispositionem in ee premissarum

faciliter q̄stionibus, per eandem quasi naturalizantur
 manentibus in sua entitativa & naturalitate conclusio
 et habitus theologicus, cujus exemplum in oibz scientijs
 naturalibus patet, qua remote quidem procedunt ab habitu
 primorum principiorum, et in se n̄ sunt tales habitus, imò
 neqz bene inferuntur: premissa est supernaturalis; ergo em̄
 talis est conclusio, sicut male arguitur: Cuius est supernaturalis:
 ergo em̄ talis est effectus, major namqz requiritur perfectio
 in causa, quam in effectu, per q̄ em̄ patet Responsio
 ad subsumptum.

Ob: B. Scientia, cujus certitudo est supernaturalis, est pariter 94.
 supernaturalis, atqui certitudo theologica est supernaturalis, utpote
 derivata ex principiis supernaturalibus, et excedens omnem cer-
 titudinem naturalem, ubi docet S. Doctor hic art. 5. et ex
 eo patet, q̄ conclusio evidenter deducta ex una premissa
 fidei, et altera naturali evidenti, n̄ sine periculo in
 fide negetur q̄ aliunde provenire n̄ potest, nisi ex super-
 naturalitate conclusionis: ergo em̄ ipsa theologica est supernaturalis.

Q. D. min: atqui certitudo theologica est supernaturalis, ori-
 ginaliter et terminative. C. intellectus et entis
 tative. N. min: Cuius: Nullatenus infirmamur, S. do-
 ctina competere supernaturalitate originaliter et termi-
 native tale, quia solus hoc obiectio probat: cum est conclu-
 sio theologica sit derivata ex principiis supernaturalibus,
 q̄s est, q̄ em̄ originaliter supernaturalis sit. Disputamus
 aut in presenti de supernaturalitate entitativa, n̄ origina-
 li, quale neqz derivata ex principiis supernaturalibus, neqz ex
 cellentia certitudinis ad certitudinem naturalem evincit:
 nam ex principiis supernaturalibus remote solus, et quia appli-
 catis per discursum naturalem, cum determinativum proprium

procedit S. Doctrina, ad hoc aut, q' excedat oem cer-
titudine naale, sufficit, q' originaliter et continue su-
pernaturalis sit, hinc e' pulchrum, q' S. Doctor loc: cit:
ad eundem dicit: q' q' in alijs scientijs invenit, Veri-
tati hujus scia' repugnans, totus gemnatus ut falsus, q'
scia' hujus scia' cognitio e' per revelatione, n' am
naale' raone' m:

95. Ob: 4. scia' subalternans et subalternata debent ee' ejusdem ordi-
nem: atqui scia' beata e' supernaturalis, sicut et scia'
beata, qua ex sequis dictis pro hoc statu e' habitus principis
rum S. thlgia: q' em thlgia erit entitativè superna-
lis, q' nil naale per se subordinat' spirituali
et cum ipso conjungi desiderat: q' Confertur
S. thlgia a S. Doctore hinc art: 3. Vocat' impressio dicit'
scia', atqui impressio ejusdem raonis e' cum impresso: q'
em S. thlgia ejusdem raonis e' cum scia' beata, ac prin-
cipis, cum illa sit entitativè superna-
lis, em talis erit S. thlgia:
Q' nostra indaginis quidem in presenti n' ee', utru' scia'
visionis, cui subordinat' S. thlgia, sicut et p'ores habitus
sint entitativè supernales, q' alibi resolvi gtinget: fini-
liter cum ex dictis sect: 3. g'let, n' g'venire inter do-
ctos, q' ad scia' p'rie subalternata' requirar, prius
opus e' decisione conditionu' ad scia' subalternata' certia-
tum, antequa' certu' sit, thlgia' ee' p'rie subalterna-
tam, adeoq' objectio aliquid probet. Nihilominus
in suo rigore negar' major, scilicet scia' subalterna-
tam cum subalternante ejusdem ordinis ee' debere, cum
e' subalternata ea sit, qua quomodoq' in in principis
dependet a subalternante, scia' am entitativè naale
a scia' entitativè supernali dependere possit raone' prin-
cipioru' sibi ab illa conicatoreu, nullatenus requirit

vider quasi centrale, q̄ substantia cum substantia eiusdem simplicitate sit ordinis, sed sufficit, q̄ sua substantia raone principiorū sibi à substantia conicatorū sit originaliter talis, qualis substantia sua entitativa ē. Unde ad majoris negata substantia dicendum ē, sufficere ad hoc, ut aliq̄ raone se subordinat supraali, et potest cum ipso ḡungi, q̄ extensivē, objective et originaliter sit suprale, sicut intellectus hūc unitur per lumen gloria verbo in patria, licet intellectus hūc entitativē raalis sit, et extensivē, objective, at originaliter solū suprale.

Ad Confirmationē dico, S. Doctore loc. cit. vocare S. theologia impressionē dñe scia, q̄ sicut illa una et simplex ē, oīa creata per lumen, q̄ Deus ē, quasi p̄ unā raonē foale cognoscens, ita pariter S. theologia una et simplex scia ē, oīa, de quibz agit, cognoscens per lumen dñe in spirationē, adeoqz sub una raone foali attingens, n̄ verò quasi entitativē similis est scia dñe: imò verū n̄ ē, impressio, nem ejusdem sp̄ raonis se cum impresso, nisi originaliter, ad ē raonalis à S. P. B. sapē impressio vocatur veritatis, quin t̄ ejusdem cum Deo entitativē aut raonis sit.

Ob: s. ḡtra r. asserione. scia, in qua fides quaritur, q̄ n̄ est arḡmentativa, atqz thlgia ē scia, in qua fides quaritur, dicitur ē Joan: 20. Hoc scripta s̄t, ut credatis, et patet ex illo Augustini 14. de Trinit. cap: 1. tunc hunc scia tribui illud, quo fides saluberrima gignit, nutritur, defenditur et roborat; q̄ C. major s̄bar ex D. Ambrosio. lib: 1. de sacramtis, dicente; tolle arḡta, ubi fides quaritur.

Q: D. maj: scia, in qua fides quaritur, n̄ est arḡmentativa, id ē, n̄ habet arḡta raonis hñe ad probandum ea, qua fidei s̄t. C. maj: id ē, ex uno vel

altero articulo fidei clare cognito n̄ pot̄ arguitari ad
alia ex hoc eruenda. N. Maj: et G. Min: sub distinctione
ne majoris distincto ipse, N. gra. D. Amboisq̄ illo:
tolle arguta, ubi fides queritur, aliud n̄ voluit, quā
articulos fidei quā tales cognitos, n̄ se arguitis hinc
probandos, ne fidei meritū tolleretur, n̄ tñ. negavit, ex
uno clara p̄ disursu alios obscuros deduci pot̄, q̄,
dum convertere S. Augustinū conabar, ipse frequenter
fecerat; atq; hoc Responsio colligitur ex S. Doctore
hic art: 8. ad i. ubi dicit: licet arguta ratio hinc
n̄ habeant locū ad probandum, quā fidei s̄, tñ ex articulis
fidei hinc doctrina ad alia arguitur.

97. Ob: 6. ois argutatio fit vel ex auctoritate, vel ratione hu
mana, atq; utrumq; S. Theologia obē; q̄o argutatio
va n̄ ē. minor probat. primo obē argutatio ab aucto
ritate, nam S. Theologia ē scia nobilissima, scia am
nobilissima competere debet modus argutandi nobi
lissim: atq; modus argutandi ab auctoritate ē infir
missim, secundū Boetiu et alios Doctores comites,
q̄o C. Sed nec S. Doctrina pot̄ probare argutatio a
ratione; nam p̄ S. Doctrina probantur ea, quā s̄ fidei
atq; quā sunt fidei, per rationē probari n̄ pot̄, cum
aliter n̄ innotescant, quā fidei sunt, quā per lu
men dñe inspiratio. Præterea juxta S. Gregoriū
fides n̄ h̄t meritū, ubi hinc ratio probat experimentis
S. N. Min: ad cuius probatioi i. parte contra argu
mentū ab auctoritate dico cum S. Doctore loc: cit: ad
Dum, S. Doctrina principaliter arguitari ab auctoritate
fidei, et Dei revelantis, eo q̄ principia hujus doctri
nae per revelationē habentur; negs, ut ait S. Doct̄,
quomodo p̄

hoc derogat dignitati hujus doctrinae, nam licet
 locus ab auctoritate, qua fundatur sup raone
 hñā, sit infirmissim, locus tñ ab auctoritate, qua
 fundat sup revelatone dnā, ē efficacissim. Ita
 in trinit S. Doctor, per qua Responsio patet ad
 1. membrū - Ad alterū am p̄batorū membrū
 dico, am S. Doctrina in suo arguendi modo uti
 raone hñā, n̄ quidem ad p̄bandū ea, qua fidei ee
 dignoscuntur, sed ad eruenta obscure revelata ex illis
 qua fidei ee geruntur, quomodo Apostolus ad suos Co
 rinthios arguabatur ex concessa resurrectione
 Christi ad n̄ gressa resurrectione mortuorū, q an
 gelice p̄sequitur Doctor angelicus, loc: cit: in
 quibus: utitur S. Doctrina em raone hñā, n̄ quide
 ad p̄bandū fidei, q̄ per hoc tollerēt meritū fidei,
 sed ad manifestandū aliqua aliā, qua traduntur
 in S. Doctrina: cum igitur grāa n̄ tollat nāā, sed
 p̄ficiat, oportet, q̄ nāāly rāo subserviat fidei, sicut
 et nāāly inclināo voluntat̄ obsequitur charitat̄is.
 Utitur gō S. Doctrina arguēti tum ab auctoritate,
 tum à raone, adeoq̄ foaliter discursiva ē, et ha
 bit̄y entitativē quidem nāāly, sup̄nāly verō, ex
 trinsecē, objectivē, et originaliter.

Sectio 6ta.

De dignitate S. theologiae comparative
 ad alias scientias, item de methado
 ejusdem S. Doctrinae.

Nova ex priori quaestione oritur difficultas, an q̄ habitus
 S. theologiae entitativē nāāly ē, dignitate tñ alias
 scientias nāāles precedat, an n̄: quā in presenti

98.

resolvemus, uno prius aut altero notabili promisso.
 Notandum igitur e. i. ex S. Doctore hic art. 5. in
 Corpore. secundum diversam ratione practici et
 speculativi in scientijs naturalibus diversa quoque dari
 ratione excellentia: speculativarum e scientiarum illa
 altera dignior e, qua majori certitudini innititur
 aut digniore obtinet maam, practicarum vero scien-
 tiarum illa dignior habet, qua ad ulteriore finem n
 ordinat. sic Civitatis militari nobilior e, q bonu ex-
 ercitus ad bonu Civitatis ordinat: quare ad hoc, ut
 profert difficultas recte solvar, oportet, q, ut S. Do.
 ctoria alijs scientijs dignior sit, eas tum ratione ma-
 tum ratione certitudinis antecedit, tum em finem suum
 ulterius n referat, cum e de practici et speculativi
 ratione sortiar, practicas sml et speculativas scien-
 tias dignitate precat oportet. pro quo bñ

99.

Notandum e. 2. ex eodem S. Doctore 2. 2. q. 4. a. 8.
 duplicem scia dari certitudine, altera caa, altera
 subjecti, de quibus S. Doctos ita loquitur: sciendum e
 q Sapientia et scientia et glitibus dupliciter dicun-
 tur, uno modo, scdm q ponuntur Virtutes Intelle-
 ctuales a Philosopho in 7. Ethic: alio modo, se-
 cundum q ponuntur dona spiritus S. primo modo
 dicendum e, q certitudo pt considerari dupliciter,
 uno modo ex caa certitudinis, et sic dicitur certius
 illud, q hbt certiore caa, et hoc modo fides e
 certior tribus predictis, q fides innititur Veritati
 dñe, tria am predicta innituntur rationi hñe.
 alio modo pt considerari certitudo ex parte subjecti,
 et sic dicitur certius, q plenius consequitur glitibus

46
hois, et per hunc modum, q; ea, qua sunt fides,
sunt supra objectum hois, n; am ea, qua subsunt tribus
predictis. Ideo ex hac parte fides e; minus certa. Sed,
q; unumquodq; iudicat simpliciter quidem sententiam suam
suam; sententiam autem dispositionem, qua ex parte subjecti
e;, iudicatur sententiam q;, inde e;, q; fides e; simpliciter
certior, sed alia sunt certiora sententiam q;. Ita in
terminis S. Doctor loc: cit: quibus notatis sit

Assertio.

Cum iuxta illud prov: 9. Cetera scia ancillantur 100.
S. doctrina dignior e; reliquis scientiis
naturalibus, sive speculativis, sive practicijs, dignitate
eaa, et simpliciter, n; dignitate subjecti tm, et se,
cundum q;: proin alia scia ex parte subjecti et
secundum q; digniores sunt S. doctrina. Ita S.
Doctor hic q; 1. a: 5. in Corpore; his foalibus,
Dicendum, q; cum ipsa scia qm ad aliq; sit specu-
lativa, et qm ad aliq; sit practica, omnes alias
scias transcendit, tam speculativas, qua; practicas.
Cum quo sentit comunior oium.

101.
Probatur assertio de transcensu respectu scien-
tiarum speculativarum. Juxta dicta notabili 1. in
speculativis illa scia altera dignior e;, qua ratione
ma; et certitudinis altera antecellit: atq; S.
doctrina e; scia hujusmodi; q; Ceteris scientiis
speculativis dignior e;, major e; expressa S. Docto-
ris citati in notando 1. minor esse per se in pro-
pulo sit, pbatur tm. ma; S. doctrina sit revelata,

quod hinc discursu applicata, ipsius enim Deus per
virtualem revelationem cognoscibilis: atqui revelatio
divina, item Deo nobilior in orbe materiae non est: ergo enim
S. Doctrina ceteras scientias ratione materiae antecedit.
Porro, quod casus enim certitudine praecedat, inde mani-
feste deducitur: Illius scientia major certitudo simpli-
titer talis est, cujus nobilior causa est: sed S. Doctrina
pro alijs scientijs naturalibus nobilior causa est; ergo enim
eius major certitudo est. Major iterum habet ex
S. Thoma citato notando et minor probat. Causa S.
doctrinae, seu assensus theologicus est fides divina, et lu-
men divina inspiratio: atqui haec nobilior est omni causa
scientiae pure naturalis; ergo enim: Juvat hic pro Veritate
asserti audire ipsum angelicum magistrum hic art. 5
in Corpore, his verbis ita differentem: Speculati-
varum est scientiarum una altera dignior dicitur tum
propter certitudinem, tum propter dignitatem materiae, et
quod ad utrumque, haec scientia alias scientias specu-
lativas excedit, secundum certitudinem quidem, quia
aliae scientiae certitudinem habent ex naturali lumine rationis
hinc, quae potest errare: haec autem scientia certitudinem habet ex
lumine divinae scientiae, quae decipi non potest. Secundum
dignitatem vero materiae, quia ista scientia est principaliter
de his, quae sua altitudine ratione transcendent, aliae
vero scientiae considerant ea tantum, quae rationi subduntur.
ita S. Doctor in terminis. ex quo pariter constat de
ultima asserti parte, scilicet: S. Doctrinam esse certioram
simpliciter et secundum causam alijs scientijs, non autem ex
parte subjecti, et secundum quod, secundum quod

constat ex dictis in notando secundo. Vnde
Probat asserti 2da pars, de scientijs practicijs: 102. 47
Illa scientia dignitate ceteras scientias practicas
anteceat, cujus finis ulterius n̄ refertur, ita namqz
ait S. Doctor hic art: 5. Practicarum vero scientiarum
illa dignior est, qua ad ulteriores fines n̄ ordinatur,
atqz S. Doctrina est scientia hujusmodi: q̄o q̄: Minor
probat. finis S. Doctrina, in q̄m practica est, est
Deus ut assequibilis, seu beatitudo eterna, ut pa.
tel ex dictis: atqz beatitudo eterna ulterius n̄
refertur; q̄o q̄: manet igitur haec facta S. Do.
toris loc: cit: assertio, unde manifestum est, secun-
dum oem modum, eam digniorem esse alijs scientijs. sed +

Dices contra i- asserti parte primo. Illa scientia in 103.
speculativa n̄ est dignior, cujus certitudo n̄ est
major: sed certitudo S. theologiae n̄ est major certitu-
dine aliarum scientiarum naturalium; q̄o q̄: Min: prob:
Illi scientia major est certitudo, de cujus principiis
dubitari n̄ potest, quae illis, cujus principia dubitasse
admittunt: atqz de principiis scientiarum naturalium
dubitari n̄ potest, sunt evidenter, de principiis autem
S. theologiae dubitari potest; imò actu multi dubitant,
et impugnant: sunt et ex saepe dictis principia S.
theologiae articuli fidei, quibus longe plurimi contra,
dicunt: q̄o certitudo S. theologiae n̄ est major certi-
tudine aliarum scientiarum q̄:
R. I. maj: Illa scientia n̄ est dignior, cujus certitudo caeteris
n̄ est major. q̄: cujus certitudo subjectiva scilicet n̄ est
major. N. vel subditivo majorē. n̄ est dignior

secundum qd. C. simpliciter. N. Maj: et D. Min: atque
certitudo causalis thlgia n̄ e major. N. certitudo
subjectiva. T. min: et sub facta distinctione
minoris, distincto q̄ffe. N. q̄fia. ad probatōne ma
joris dico, tam parū principia S. thlgia, qua sunt
articuli fidei in habente fidem, dubitatōne admit
tere, quam parū principia aliarū sciārū naturalium q̄ffe
suam evidentia in h̄bente q̄dicitū admittunt: atq̄
sicut e contrariū nil in naturalibz ita evidens ē, q̄ ab
insipientē et raonē de p̄bituto negari n̄ q̄tingat, ita
similiter mirum n̄ ē a n̄ h̄bente fidem, qua respu
S. thlgia h̄bitz principiorū ē, articulos fidei in dubiū
vocari, aut em impugnari. Accedit proterea, q̄
nostra asertio plus n̄ intendat, quam excellentia
certitudinis causalis, q̄ scilicet nostra theologia longe
infallibiliore caam sortiar, qua quavis scia naturalis,
n̄ verō procedit de certitudine em subjectiva, qua
juxta asertione ipsi facile concedimus, ceteras sci
entias naturales antecedere raone sua evidentia S.
doctrina, ut pluribz colligere ē ex notando 2.

104. Dices 2. Illa scientia minus digna ē, qua ab altera
dependet, atqui S. doctrina a scientiis naturalibus de
pendet, utpote a quibus n̄ solum virtutem sylogisti
cam desumit, sed insuper em ad p̄bandam suam con
clusionē ex illis mediū assumit, unde D. Hieronimus
in Epist: ad magnū oratorem urbis Roma ait:
q̄ Doctores antiqui in tm̄ physicorum doctrinis
atq̄ sententiis suos inperferunt libros, ut nescia
q̄ in illis prius admirari debeas, an eruditionē
saeculi, an scientia scripturarū: q̄ S. doctrina

118

minus digna, n̄ dignior ē scientiis alijs naturalibz.
R. D. Maj: Illa scia minus digna ē, qua ab altera
ra seu sua superiore dependet. G. Maj: qua ab
altera seu sibi ancillante tm̄ dependet. N. Maj:
et proportionaliter distincta minore, N. ḡtia.
Utitur quidē S. Doctrina scientiis naturalibz, n̄ tm̄
seu suis superioribz, sed tm̄ tm̄ suis ancillis, juxta
illud prov. 9. v. 3. misit ancillas suas, ut vocarent
ad arcem, et ad moenia Civitatis, q̄ interpretat̄,
quasi sapientia thlgica reliquas suas naturales
sibi adsciperet, quasi sui famulas, easq̄ mitteret
ad arcem, id ē ad discursū theologicum, et ad
moenia Civitatis, conclusiones scil: theologicas,
quibz Civitas illa aeterna S. fides, Sanctaḡs Mater
Ecclesia nutrire, et ḡtra impugnatores hereticos
defenderetur. Ita em̄ docet S. Doctor hic ad 2.
his verbis: Dicendum, q̄ haec scia accipere p̄t aliq̄
à physicis disciplinis, n̄ q̄ ex necessitate eis indi-
geat, sed ad majore manifestacionē eorū, qua in hac
scia traduntur: n̄ ē accipit sua principia ab alijs
scientiis, sed immediate à Deo per revelacionē, et
ideo n̄ accipit ab alijs scientiis tm̄ à superioribz,
sed utitur eis tm̄ inferioribz et ancillis (m̄):
Dices 3. si S. Doctrina dignior est alijs scientiis,
tota ferē rā foret, q̄ ejus conclusio et assensus
ē supernaturalis, aliarū autem scientiarū conclusiones
tm̄ sunt naturales: atqui haec rā nulla ē: igo (m̄):
Prob. min: Conclusio et assensus thlgicus n̄ ē p̄

105.

supernaturalis: ergo q: Prob: A: Conclusio, qua procedit ex
una tm premissa supernaturali, altera vero naturali
nisi est supernaturalis: nam juxta dicta in sumulij d
sylmo, Conclusio sequitur, parte debiliore, debili
am e naturali premissa, qua supernaturalis: / ergo q:
atque Conclusio theologica scpe procedit ex una
tm supernaturali et revelata, altera vero naturali pra
missa: ergo em Conclusio theologica n' est su
pernaturalis.

106. Varia Doctorum ad hanc objectionem datur respons
quemadmodum videre e apud B. Marianum Len.
Delmayr, nobis tm illa proplacet, qua tradit
Denson dicens, regulam illam syllogisticam: Con
clusio sequit partem debiliorem, alio extende
dam n' ee, quam ad affirmacionem vel negacionem pa
rticularitatem vel universalitatem premissarum, cu
e sumulistica regula eo colineent, ut foalis
sylmo in aliquo modo ex conibz illis novemde
cim, Barbara, Celarent & construat, qui
modi secundum diversitatem universalitatis
vel particularitatis: item affirmacionis et nega
tionis dividuntur, atqz Vitium predicationis
Conclusione termini alicujus est universalis, q
in premissis particulariter solum accipiebatur
in ordine ad affirmacionem vel negacionem, universalis
tem vel particularitatem aut contingat, aut ex
setur, recte em dicta regula n' nisi ad hoc
extenditur. Unde breviter in forma N. M.

procedit ex
vero reali
familij
re, debita
1/30 p.
id ex una
naali pra
fir e ju
r respon
am len
tradi
sical: con
s extende
ratione pa
learu, cui
h foalij
novense
tur, qui
lalibati
et neqa
icationis
versali
eijicatu
iversalit
t, aut ex
ad hae
na N. M.

cum majore sua probatio. ad positam am regu-
lam dico, illa n̄ regulare syllogismū maale, quo
super naturalitas reducitur, sed foale, et solummodo in-
telligendam eē de universalitate et particularitate,
item de affirmacione et negacione, per quod assertio
n̄ infirmatur.

Negō dicas: qđ talis conclusio thlgica n̄ erit magis
certa, si deducatur ex premissa quadam naturali,
quam conclusiones aliarum scientiarum similiter de-
ducta, n̄ eē conclusio certior eē p̄ se suis principiis,
aut premissis, in tali am casu premissa tm̄
eē naturalis: qđ em̄ ipsa conclusio n̄ erit, nisi natu-
raliter certa. nam

Contra eē, qđ quando S. Doctrina in suo discursu
procedit ex una tm̄ revelata, altera vero
naturalis, n̄ procedat ex naturali per se, sed tm̄ tpm̄
medio magis noto premissa revelata applicat, ac
proinde cum certitudo conclusionis sequar̄ eam
premissa, qua per se intentata eē, n̄ am̄ illam, qua
tm̄ eē applicativa hujus per se intentata, palam
eē, qđ licet quandoqđ S. theologia medium naturale
ad premissa revelata adhibeat, ejus tm̄ con-
clusio suam certitudine a revelata desumit, n̄ a
naturalis, proinde adhuc rarior̄ rarior̄ sua casu cer-
tior̄ oī scientiā naturali.

Methodum S. Thlgie qđ atinet, et si ab orbe condito
nqm̄ interpolata insigniuū thlgorū sus successio age-
batur, dicta tm̄ eorū et scripta amplis Voluminibz n̄

49

107.

108.

sine magnâ candidatorum confusione concludebantur,
donec posteritate eternum sibi devincturi Petrus
Lombardus Episcopus Parisiensis, et Doctor angelicus
D. Thomas Benedictinorum studiorum primus Alumnus, tunc
tunc Ordinis Prædicatorum gloria et decore immensus suo
labore Vrsæ fidei dogmata scholasticâ methodo primi
tradidit: primus namque benedictus Episcopus Parisien-
sis totam Thelgiâ in 4. libros compilavit, quos libros
sententiarum appellavit, eo quod sententias S. Patrum
continere, methodicè dispositas, unde et ipse nomen
sortitus est, Couiter Magister sententiarum appellatus, ut
pluribus docet Doctor subtilis in prælogo sententiarum,
hunc postea secuti sunt in tradendo S. Doctrinæ De Bo-
naventura, Scotus, et ipse D. Thomas Parisius summam
laudem Magister interpretatus, qui tunc crescente cum
annis ætate, magis melius de posteritate meriturus,
magistri relicta methodo, novam tradere arsus est,
quam summam Thelgiâ appellans, in 3. partes divi-
dit, sic in ijs Vrsæ rem Thelgiâ prætractans, ut quasi
aureo regressionis circulo hominis à Deo per crea-
tionem egredientis, ab eodem per peccatum se aver-
tentis, ad eundem glorificatorem suum per studiosas
actiones et sacramenta revertentis, feliciter con-
cluderetur.

109. Tres igitur in partes Summa dividitur angelica, qua-
rum 2da ob molis magnitudinem subdivisa est in
partes geminas, quarum prima Couiter citari solet
prima 2da, altera vero 2da et 2da 2da, Illigè
2da pars 2da partis, vel prima pars 2da partis.

50

harum quoque partium ratione magis et questionum hic est
 ordo: in prima questione partis prima prolegome-
 na S. doctrina pertractat, inde de Deo disputat, quibus
 uno in certis et trino in personis, ejusdem existentiam
 ex effectibus creatis demonstrat, attributa ipsius expli-
 cat, scientiam quoque illius tum necessariam, tum liberam, sci-
 entiam et ejus voluntatem, providentiam in rebus omnibus, bo-
 norum predestinationem, et malorum reprobationem pertra-
 git usque ad questionem 27. ubi de processionebus sive
 origine divinarum personarum, earum relationibus, personis tum
 in consubstantia, tum de unaquaque in singulari, de earum
 missione tractat usque ad quest. 44. Ita per
 43. questiones Unitatem et trinitatem Dei exami-
 nans. Inde de causa prima omnium entium ad extra
 productorum inquit usque ad quest. 50. a qua de
 angelis tractat, bonis et malis, item de opere sex
 dierum, et praecipue de homine, cujus naturam, poten-
 tias, unionem, et diversos ejusmodi status, innocentiam scilicet
 et peccati, ejusdem tutelam angelicam comprehendit, do-
 nec tandem per 119. questiones primam summam par-
 tem primo omni boni principis finali et trino redonasset.
 Altera partis in geminas subdivisa quae sita posuit 110.
 similia, in prima de quibus de ultimo fine hominis, de
 actibus humanis, ad hunc vel producentibus, vel abducentibus,
 de actibus passionibus et affectibus, de virtutibus
 in consubstantia, earumque causis producentibus, augmentibus, corrup-
 tionibus, et remittentibus, nec non de donis ac beatitudi-
 ninibus, fructibus spiritus sancti, de vitiis et peccatis,
 earumque causis, effectibus et panis, de legibus tum in
 consubstantia, tum in particulari, de gratia tam actuali,

quā habituali, ejusq; necessitate et cā, itē de
merito ejusdem potissimo effectu. In 2da
2da verō agit de tribz Virtutibz Thlgicis, fide, spe,
et charitate, de quatuor Cardinalibz Prudentia, Ju-
stitia, fortitudine et temperantia, quemadmodum em
de earum causis, et oppositis vitijs, doniq; qua
illis correspondent.

iii. In 3tia tandem summa parte reparatione hñe sa-
lutis examinat, et tractat de Christo, de ejus Incar-
natione, perfectionibz et effectibz tam Corporis, quā
sā, unacum humanitate assumptis vel n̄ assumptis,
de ejus merito, satisfactione, conceptione, nativi-
tate, Vita, passione, morte, Resurrectione, mira-
culis et alijs ejus mysterijs usq; ad quāst: 60. qua
cum sequentibz usq; ad finē de sacramt̄is in gē
et fce tractat. Vbi tñ notandum ē, qd S.
Doctor immaturā morte preventz naam de Sa-
cramentis ex integro n̄ compleverit in sua summa
Thlgia, in qua praeterea aliqua alia, uti de pur-
gatorio, beatitudine beatorū @: desiderabantur,
qua tñ, ne tam nobile opus maneam existeret,
ex ejusdem S. Doctoris scripto in qdum senten-
tiarū suppleta sunt, unde et iste liber supple-
mentum Summae angelicae appellatq; erat. atq;
haec angelica illa methodus ē, quā oēs p̄modum
orbis Universitates gloriantur, à qua tñ, licet do-
ceter nimium recedere cogimur, primò de Vir-
tutibz Cardinalibz, propter raram Confessorū co-
niam agere, atq; adeo sine ordine ordinē et

methodum angelicam confundere imperati, nisi
in apud doctos et probos pro ordine causa nostram
obedientia melius steterit.

51
Sectio 7ma.

De Locis conibz S. Thlgia: item de
Vario Scriptura sensu.

Quemadmodum singula artes singulas sibi offi-
cinas expetunt, et jura insonata, similiter
em sua singula loca sua desiderant, unde sci-
endi arguta depromant, quorum beneficio glitibus
in sui assensum inclinent: quare cum ex dictis
in comperito sit, S. Doctrina Vera scientia
ratione sortiri, qua arguendi sibi loca suppe-
tant, querendum est, qd ultima hac sectione re,
solvere intendimus, addituri pro complemento
integri tractatus prolegomenalis, ea, qua de
scriptura sacra theologis fieri, aut compe-
tunt, aut certe utilia queruntur.

Loca igitur seu sedes, ex quibus sui discursus pon-
tus desumit, conclusiones deducit, et deductas
confirmat S. Doctrina, coniter à Thlgis decem
adstruunt, et sunt sequentes: Primus locus scri-
ptura sacra est et Canonica, id est, Verbum Dei
scriptum secundum qd à S. Concilijs, Romanisqz
Pontificibus tale definitum est, aut aliunde pre-
ab adversario pro infallibili admissum, qualiter
Judai veteres scriptura agnoscunt.

Quod traditio dicitur, et Apostolica, seu
Verbum Dei non scriptum, sed à Christo Domino per
Apostolos, et à Apostolis per nostros præces-
sores ad nos usque non interrupta serie prælatum.
non est omnia scripta sunt, quæ Jesus fecit, juxta D.
Joan: sui Evangelij cap: 20. ubi dicit: multa
quidem et alia signa fecit Jesus in conspectu
discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in li-
bro hoc. Unde et suos Thessalonicenses ad-
hortatur Paulus: Epist: 2. c. 2. dicens: Itaque
fratres state et tenete traditiones, quas dicitis
dicitis sive per sermone, sive per Epistolam
nostram. ex quo manifestum est dari traditiones
Apostolicas et Divinas, easque tenendas esse, utpote
quæ juxta Ecclesiam eandem auctoritate sor-
tuntur, quæ Verbum Dei scriptum.
Istius est auctoritas et consuetudo Ecclesie, quæ est
columna et firmamentum Veritatis, ita, ut per
Evangelistam Matthæum, qui Ecclesiam non audierit,
tibi sit, sicut Ethnicus et publicanus.

Atque Definitiones Conciliorum œcumenicorum,
seu quæ à summo Pontifice in Domino congregata,
examinata, et quorum decreta ratihabita et
confirmata sunt: sicut etiam in Veteri lege omnia
fidei dubia per Concilium synædriion decisa, à
cuncto populo Judaico effata Veritatis credebantur,

ita multo magis in lege grae, quae in Ecume-
 nicis definita sunt Concilijs, aeterna Veritatis
 arguta haberi debent, dicente scriptura: qui vos
 audit, me audit: et qui vos spernit, me sper-
 nit: et iterum: quae dicunt, facite: cui
 propterea auctus, qd Concilia sic congregata
 aata sint Ecclesia Dei: si go qui Ecclesia n
 audierit, sit sicut ethnicus et publicanus, melio-
 ris farinae homuncio n sit oportet, qui defi-
 nitiones et concilia ecumenica gremnit.
 stus. Decreta, et Declarationes summorum Bon-
 tificum Romanorum, quibus in Antecessore suo
 Primato S. Petro dictus e: Daue oves meas,
 et: sibi dabo claves Regni Caerorū, quacunq,
que ligaveris super terram, ligata sint in
caelis, et quacunq, solveris super terram, solu-
ta sint in caelis. atq, em: tu es Petrus, et
super hanc Petra edificabo Ecclesia mea, et
porta inferi n preualebunt adversus eam.
 Haec quinq, loca thlgia purissime thlgia
 sunt, et fundant raone sua veracissima in-
 fallibilitatis thlgo arguta et principia in-
 fallibilia, per qua ad ming nota descendat.
 Textus locus thlgicus et inter ming prius
 nobilior e auctoritas N. Bb. praecipue in re,
 in qua unanimes sunt, in simili e talis

113.

auctoritas aut traditio Apostolica, aut veritas
ab Ecclesia approbata creditur, utroque cuius no-
bilior pars est N. Patrum auctoritas,
7mus est Scholasticorum Theologorum consensio consonantia,
cui contradicere temerarium est et periculosum.
8vus. ratio est naturalis, cuius beneficio per nota
ignota deducimus.

9vus auctoritas est Philosophorum in tantum, in
quod fidei aut Verbo Dei non resistit.

Decimus denique locus Theologicus est auctoritas histo-
rica huius, ex qua moralis saltem certitudo pul-
sulat. at haec ultima loca improprie tantum sunt
loci theologici, neque infallibiles pariunt per
se assensum Theologicum, cum causa eorum fallibilis
sit, non infallibilis, uti ex S. Augustino Epist. 19.
colligere est, dicente: solum eis scripturarum libris,
qui Canonici appellantur, divini honore deferre,
ut nullum auctorem eorum in scribendo aliquid errasse
se firmissime credam, alios autem ita lego, ut quan-
talibet sanctitate, doctrinaque polleant, non ideo
verum putem, quod ipsi ita senserunt.

Nobilissimus igitur S. Theologia locus est S. scriptu-
ra, de qua pro complemento quadam utiliora
quaesita hic resolvemus.

114. Quaes. 1. quid, et quomodo fit S. scriptura? R. 1.
S. scripturam recte definitur, vel Verbum Dei
scriptum, ubi Verbum generis est Dei scriptum,

Vices agunt differentia, ut pote per qua differt
 scriptura à Verbo hois sml, et Verbo Dei
 tradito, seu traditionibz tum dñij, tum Apos-
 tolicis, qua definiri possunt Verbu Dei n scriptu:
 vel em definiri posse scriptura per q. cas, q
 sit Doctrina de Deo, rebusq dñij, à Spiritu S. spe-
 cialiter inspirata, et in concem Ecclia uti-
 litate conscripta: in qua definitione per to
de Deo, denotatur caa maaly: per to à spi-
ritu S. specialiter inspirata, ostenditur caa
 efficiens spiritus sanctus: per to in concem Ec-
clesia utilitate, caa finalis: et tandem per
 to conscripta, caa foaly declaratur.

R: 2. S. scriptura genericè eè duplicem, Vete, 115.
 rem, et novam: Vetus dicitur Verbu Dei reve-
 scriptum revelatu ante adventu salvatoris:
 nova verbu Dei scriptu, qtinens gesta et re-
 velata Dei post adventu salvatoris. scriptu-
 ra vetz et nova in varios libros dividuntur,
 quos una cum maã qstantã plane eleganter
 in Versus congeffit Fr: Petrus à Rosenheim
 monachus Sacratissimi Ordinis nostri, ut refert
 Georgius Dorus in sua œconomia Bibliorũ
 fol: 633. quos dum hic apponere cogito, prius
 notatum volo, alios S. scriptura libros legales
 eè, qui sũt: Judæici populi leges qtinent, alios
 historiales, qui nimirum ejusdem acta comendant,

alios sapientiales, quibus mores reguntur, atque
 alios prophetales, quibus futura praevidentur.
 dicuntur praeterea libri legales in Pentateu-
 chus, eosque juxta unanimum Cabri Moyses scri-
 psit, tuncque probatis, quando Israel ex aegypto
 eduxit, aut certe dum epulabatur in terra Madian
 his ita notatis hic ordo, numerusque librorum S.
 scripturae Canonicae habetur:

Catalogus Librorum Veteris Testamenti.

Libri Legales.

1. Genesis. Astra, solum, juncta terra, genesisque Patres Sat: 5	
2. Exod: Bis quinque verbis, siml et plagis patet Exod: - - 4	
3. Levit: Cuncta patent genera sub Levitico, quibus offers: - 2	
4. Num: De populo, qua sint loca per tribus numeris hinc: - 3	
5. Deut: Ecce patens ordo sequitur legem moysi Deuter: - 3	
	Summa . 18

Libri Historiales.

6. Josue. Funiculo Josue dividit sorte quoque terram. - - 24	
7. Judic: Grandes Judicibus addunt sacra scripta triumphos. 21	
8. Ruth. Humanae Booz dignam Ruth copulat ad se. - 4	
9. 1. Interitum primo lege Saulis, Hali quoque Regum. 31	
10. 2. Jam Regum Deuter scribit Regis David acta. 24	
11. 3. Lecta placet bonitas Salomonis regia tertio. - 26	
12. 4. Mors patet et status in quarto Regum Elisai. - 2.	
13. Par: 1. Nobile fert iterum sceptrum David Bara primo. 2.	
14. 2. Ordo patet, qua sint Paralipson regna secundi. 31	
15. 1. Plebs Cyri jussu redit, adificat, juvat Esdras. - 10	
16. 2. Quam graviter Nehemias adificet, docet ipse. 16.	
17. Tob: Sacris doctrinis ornat natus bene Tob. 14	

Et Reliqua. Homil: Fr: Leopoldi @:
 1808/1811

1043
dicuntur
Pentateu
logos ju
egypt
ra Marc
ori S.

res dat: 2
- 14
lors: - 23
iac: - 3
- 3
ma .18
- 24
yhos . 21
e . - 4
legu . 31
ka . 2
- 2
i . 2
rimo . 2
di . 3
y . 1
- 19
i
di: 2

Quo
19. E
20. G
| In novo testamto sunt capitula 260. in Veteri 1074. Sum; 1334.

hac
lingua
capite
qui
quid
habet
nunc
Alio
habet
des.
Genes
Post
Tobia
Verba
Eia
Ote
Lpht

Matt.
Roma
Thep
Et
Corro
gelu
fil.
Suas
Denun

hac ordine hoc attingere lubuit, ut præter maad
singulorum librorum tum Veteris, tum novi testamti
insuper claris perficeret ~~aud~~ studiosus auditor
qui libri legales, qui historiales, qui sapientiales,
quive prophetales sint tum novi, tum Veteris
testamti, ac præterea singulorum librorum, capitumq;
numerum haberet in particulari fol, et in conu.

Alios quoq; Versus n̄ nemo posuit, quos utriusq; 116.
testamti libros breviter comentaret, suntq; sequen-
tes:

Veteris Testamenti.

- Genesis, Exo, levi, Numerorum, Deuteronomi,
- Post Josue, Judicium, Ruth, Regum, Paralip, Esdra:
- Tobias, Judith, Esther, Job, Davidicusq;
- Verba Sab. Eccl, cantab, sapit, Ecclesiastic:
- Esai, Hieremi, Baruch, Ezech: Danielq;
- Ose, Jochel, Amos, Abdi, Jonas, Miche, Nahum, Habac:
- Sophon, Aggeus, Zacha, Malachias, Macchabeus.

Novi Testamenti:

- Matthæus, Marcus, Lucas, postremi Joannes,
- Roma, Corinth, Galat: Eph: Philippen: Colossenses:
- Thepsal, et Timotheus, Titus, Philemon, hebraus,
- Et actus: Jacob, Petrus, Joan, et Judas, Apoc:
- Porro, ut brevis em haberer notitia, quis Evan-
gelium, q; latine felix nuntiū, annuntiationē
scil: Salvatoris significat, quotve, et quibq; Apostoli
suas Epistolas scripserint, sequens Carmen
denuntiat:

Matthaeo, Marco, Luca, castoq; Joanni
Nuntia fausta dato, ast actq; Decernito Luca:
Unica Romanis, Galatis quoq; bina Corinthis:
Ephesius, Philippi: Colossis unica: Post quas
Thessaloniq; duplex, duplex Timotheo habetur.
Tito, Philemoni, Hebraeis e propria cuiq;
Una Jacob, Petro bina, tres Jois, unica Juda.
Principium Genesis finē facit Apocalypsis.

117. Quares 2. Quare 7. posteriores Epistola Jacobi,
Petri, Joannis et Juda vocentur Canonica atq;
Catholica? R: eas Vocari Canonicas ad istam
distinctionē ab alijs, quae ab Ecclesia approbatae
n̄ sunt, aut in Canonē susceptae: Vocantur aut
Catholica, q; n̄ uni tm̄ populo intersunt, sed
Vr̄sa Ecclesia, adeoq; sunt Catholica, id ē Vr̄sa.

118. Quares 3. An gō profati libri scripturae oēs
Canonici sint, aut ab oib; pro talib; habeantur?
R: ad primū affirmatū. ita in Varijs definitū ē
Concilijs, et novissimē in Trid: q; am̄ Quam
attinet, dico, oēs quidem pro talib; haberi a
Catholicis, n̄ tm̄ ab alijs, Judaei ē integrū no-
vum testamentū rejiciunt, alij partem tm̄, ut
Cerinthi et Evion heretici, qui solū Evange-
lium matthaei, Cerdon et Marcion, qui solum
Evangelium Lucae admittēbant, vel ut Severus Ta-
cianus, et Hellesaita, qui oēs Pauli Epistolae,
vel ut Marcion et Basilides, qui aliquas earū
ad Timotheū scil: ad Titū et hebraeos inutile

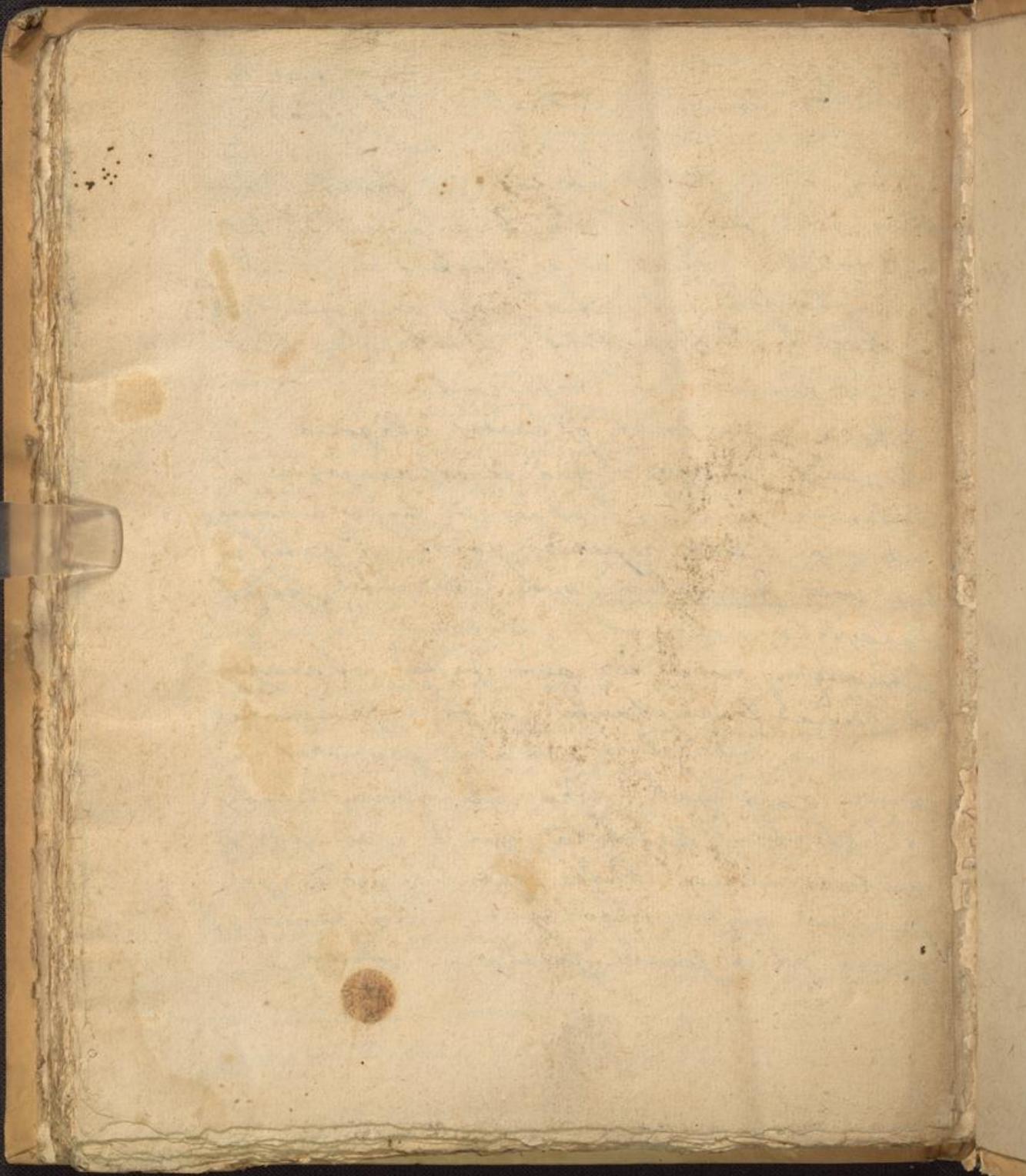
55
Comentus dicebant, vel ut Lutherus, qui n̄ solus
libros Macchabeorum, eo q̄ doctrina sua
manifeste repugnare viderentur, à Canone ex-
pungit, imò ipsu' Mosen alicubi rejicit, videlicet
in sermone de Mose et lege, Veru' em̄ Jaco-
bi Epistola' straminea' vocare n̄ erubuit, ut
pluribus videre è apud Citatu' Georgiu' Guderu'
in sua Oeconomia Bibliorum fol: 4. ubi em̄
libri Apocryphi à Canonicis distinguntur.
Quares 4. quina' go' libri Apocryphi dicantur? 119.
R: eos, qui etsi de rebus sacris tractent, et
quandocumq; à S. Patribus citentur, n̄ tñ ab Ecclē-
sia tñm Canonicis assumpti sunt, quales sunt
inter alios Evangelia Andrea, Thoma, Bartho-
lomei, Nicodemi &c. Item 2° et 4° Macch:
3. et 4. Esdra, Oratio Manassis, libellus de
Salvatoris infantia, itinerarium Petri &c.
Quares 5. quana' sint potiores S. scripturae edi-
tiones? R: eam precipue è triplicem: prin-
ma è hebraea, qua' pleriq; libri scripturae Veteris,
et Epistola ad Hebraeos, et Evangelium
matthaei primo conscripta fuerant. 2da è
Graeca, seu 72. Interpretu', qui Viri Hebraei
fuerant Graeca et hebraica lingua apprime
gnari, atq; ideo à Ptolomaeo Lagi filio rege
egypti rogati fuerant, ut scripturae ex hebraeo
in graecum verterent, atq; ut minor esset falsitatis

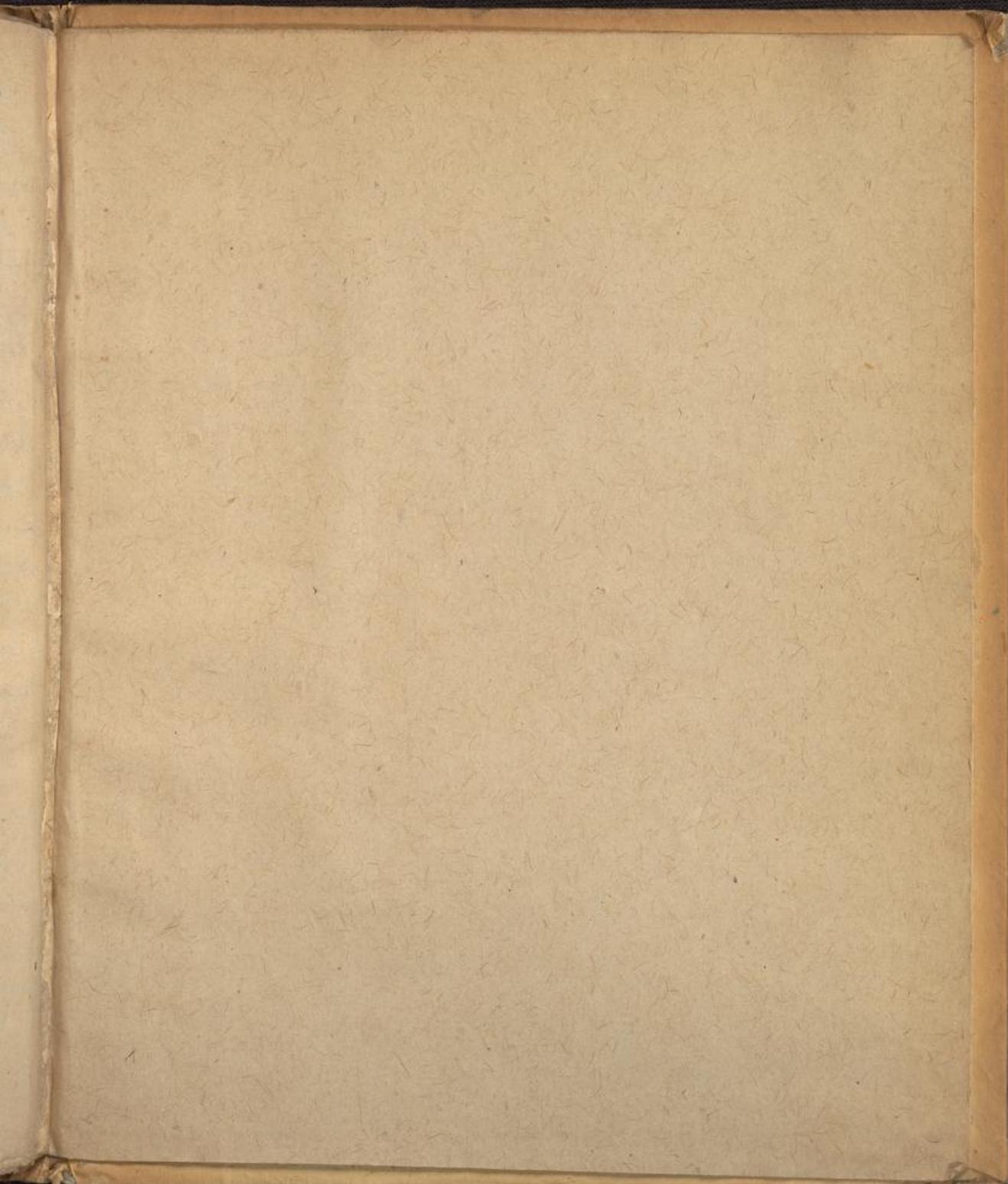
suspicio, singuli singulis inclusi locis, unanimes
posteritati dedere Versione. Etia e Latinis
eius solum, que Vulgata dicitur, Versa a B.
Hieronymo, jussu Damasi Papa, exceptis forte
psalterio et libris Sapientia, Ecclesiastici et
Macchabaorum, que a quibusdam ab alio anti
quiore Versa putantur. Hanc ultimam Ec
clesia Catholica solummodo pro authentica re
cognoscit, ob varios errores salte respectu
in alijs frequenter inventos.

121. Quares. ult. utrum S. scriptura sub una litera
habere possit plures sensus? R. affirmative cum S.
Doctore hic art: 10. et quidem primus e literalis
lis seu historica, alter mysticus et spiritalis:
Sensus literalis, que in suis Commentarijs plurim
attendit S. Hieron: e, qui per literam ime
diatè significatur, sive de in proprie, sive meta
phorice, vel parabolice res significat, q; ista om
fundantur in significatone litera: Sensus vero
mysticus ille e, qui n significat immediate per
literam sive per Voces, sed per res Vocibus signi
ficatas, estq; triplex, allegoricus, moralis, et
anagogicus, juxta significatone reru: Vel e res
per literam significata significat aliq; pines
ad Ecclesia militante, sgm figura ipse, ut
Jonas in Ventre Ceti David in Sepulchro,

est sensus allegoricus, cui in expositionibus
 suis plerumque studet S. Ambrosius, vel significat alii,
 quod pertinet ad mores, quod agere, vel fugere de-
 beamus, et est sensus moralis, cui favet S. Gre-
 gorius, atque iste sensus et tropologicus dicitur,
 et tandem significat aliqui spectans ad Ecclesiam
 triumphantem, et dicitur sensus anagogicus, quem
 prosequitur S. Augustinus. Quadruplex hic
 sensus gemino hoc Versu continetur.

Libera gesta docet, quod credas, allegoria,
 Moralis, quod agas; quod tendas anagogia.
 Notandum tamen est, quod licet omnes isti sensus quandoque
 sub una littera reperiri possint, ut patet in
 hac voce Jerusalem, qua literaliter significat
 Palaestina metropolim, allegorice Ecclesiam mi-
 litantem, moraliter aam iustam, et anagogi-
 ce Ecclesiam triumphantem, id tamen non semper eveniat,
 sed in una voce plures, in alia pauciores in-
 veniri contingat. Pro intentione dicentis
 et dicentis S. scriptura, qui est ipse spiritus
 sanctus, cui cum Patre, pariterque prole, per
 principia nostra theologica Laus, honor, et
 gloria sit in saecula saeculorum; Amen.

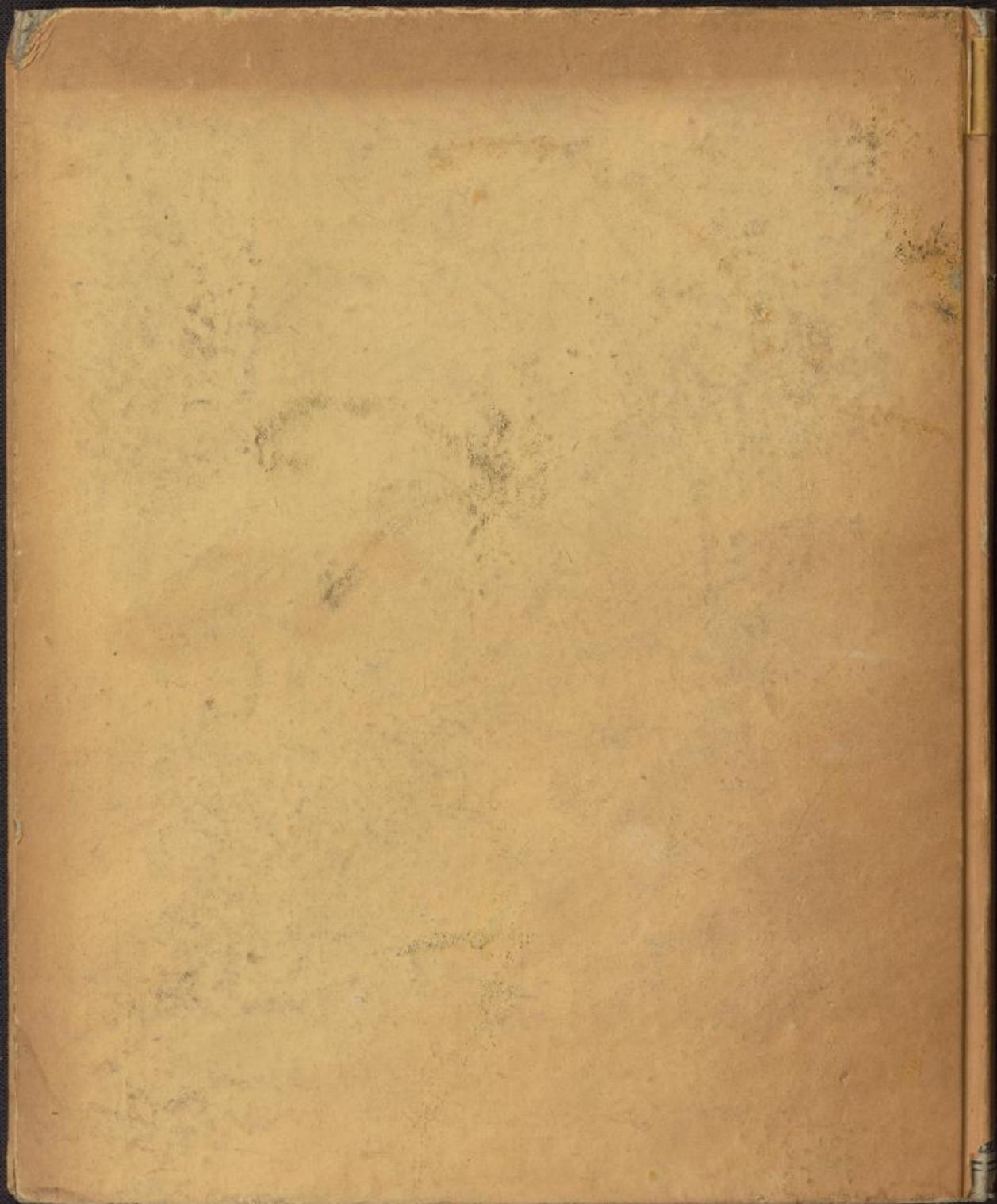

D

56Ll. 21x17cm.

D

